

Каленик

ИЗДАЊЕ
ШУМАДИЈСКЕ
ЕПАРХИЈЕ

2004
4

Успеније Пресвете Богородице - слава крагујевачке Саборне цркве

Литургијска прослава стопедесетогодишњице цркве у Баточини

Епископ шумадијски Г. Јован
са игуманијом манастира
Благовештења Рудничког
мати Михаилом

Насловна страна:
Освећење Петропавловске цркве у Аранђеловцу

Последња страна:
Преображење - Стаматис Склирис

Драги читатељче,

Пред тобом је нови број нашег епархијског часописа Каленић. Од овог броја наш лист уређује нови Уређивачки одбор, па је прилика да, како и доликује, произнесемо реч захвалности свим оним словесним делатницима који су до сада у наш часопис уносили део себе, део своје вере, наде и љубави, део свога знања и умећа, као и да напоменемо основне смернице које ће нас руководити у нашем раду.

Мудрост и прегалаштво блаженопочившег епископа шумадијског Саве (Вуковића) добро су познати. Ипак, треба подсетити да је он, уз прегршт послова које је обављао на корист и надзиђивање Цркве, био утемељитељ, оснивач и дугогодишњи руководитељ нашег епархијског листа. Блаженопочивши владика је сво своје велико знање, енергију и вољу жртвено и без остатка улагао у архијерејско служење Господу. Наравно, ни старање око *Каленића* није у томе било никакав изузетак.

Мислимо да и досадашња редакција, на чијем је челу као главни и одговорни уредник од самог оснивања па све до сада, дакле, нешто више од четврт века, био протојереј-ставрофор Драгослав Степковић, може мирне душе поновити речи светога апостола Павла: "Добар рат ратовах, трку заврших, веру одржах." (2 Тим 4, 7)

Користимо ову прилику и да изразимо захвалност свим сталним и повременим сарадницима (уз позив да већина њих то остане и у будуће), који су део свога знања, труда и времена уложили у *Каленић*. А било их је заиста много, од блаженопочившег владике, преко свештеника, ђакона, монаха, многих благочестивих хришћана, професора, студента, ђака, па све до најзначајнијих имена наше науке и културе.

На нама, новом Уређивачком одбору, је да, крепљени благодаћу Божијом и умудривани саветима, благословом и светим молитвама Преосвећеног епископа шумадијског Господина Јована, који је, руковођен речима Светог Писма, да сила се Божија у немоћи показује (2 Кор 12, 9), нашој слабости поверио ову захтевну и одговорну службу,

ПУТЕМ КОЈИ ВОДИ У ЖИВОТ

покушамо да уређујемо *Каленић* на најбољи могући начин.

Обављајући поверену нам службу трудићемо се да идемо право, путем који води у живот, не скрећући ни лево ни десно, руковођени примером верних служитеља Божијих, који су током векова просијали у Српској цркви и народу. Свагда имајући на уму речи из првосвештеничке молитве Господа нашега Исуса Христа: "Да сви једно буду, као ти, Оче, што си у мени и ја у теби, да и они у нама једно буду да свет верује да си ме ти послао." (Јн 17, 21), учинићемо све да на страницама нашег листа следимо основни циљ Цркве, знајући да Бог жели "да се сви људи спасу и дођу у познање истине". (1 Тим 2, 4) У том смислу имаћемо свагда на уму речи великог Христовог апостола: "Свима сам био све, да како год неке спасем." (1 Кор 9, 22)

Потрудићемо се да текстовима (фотографијама, студијама, извештајима, интервјуима, приказима књига...) на прави начин приђемо сваком човеку жедном воде живе која води у вечни живот (Јн 4, 14). Желимо да се обратимо свима: како ученим теолозима, дугогодишњим хришћанима, тако и новокрштеним боготражитељима, као и нашој милој, од Бога нам дарованој децици, једном речју, свим богоискатељима, да свако од нас "буде савршен Божији човек припремљен за свако добро дело" (2 Тим 3, 17).

У тим тежњама покушаћемо да сачувамо странице нашег епархијског часописа од нерасудног одлажења у штетне крајности и од пренаглашавања било ког аспекта литургијско-подвижничког живота Цркве, јер сведоци смо да данас постоји опасност да нас наша искључивост и духовна незрелост, која са једне стране ствара филозофско-теолошке концепције и системе препуне телесног мудровања, а са друге нерасудни псеудо-аскетски ригоризам, одвуку у страхотни грех "цепања ризе Христове". Убеђени смо да теолошке расправе, као и све друге расправе и неслагања, треба оплеменили жртвеном љубављу и смиреностом, јер ће једино на тај начин оне бити плодноне и заиста доприносити јединству и изградњи Цркве Христове, односно, свих нас. Трудићемо се да од спасоносне Христове вере, као и од отаца и учитеља Цркве, не узимамо само оно што се нашем огреховљеном уму и несмиреном срцу тренутно допадне, већ да наше поимање вере и Цркве буде трезвено, одговорно и свецелосно усвајање Свецелосног Господа. Научени смо да спасење није у људским речима, у "предању људском и по науци света" (Кол. 2, 8) него у сједињењу са Исусом Христом, Сином Божијим, Новим Адамом и Главом Цркве, чији смо ми удови, "јер у Њему обитава сва пуноћа Божанства телесно" (Кол 2, 9).

Са страница *Каленића* и убудуће ће одзвањати јеванђелске речи вапијућег у пустињи: "Покајте се, јер се приближило Царство небеско" (Мт 3, 2).

Као и јеванђелско-литургијски позив: "Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи на отпуштење грехова. (...) Пијте из ње сви: ово је Крв моја Новог Завета, која се за вас и за многе пролива на отпуштење грехова."

Јер, без Господњег благоизвољења и кенозиса, али и без учешћа наше слободе (кроз покајање и приступање светој чаши) нема спасења ни свету ни човеку. ■

Никола Миловић, јереј

Каленић

Излази с благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXVI
број 4, (154), 2004.

Издавач
Српска православна епархија
шумадијска

Излази
шест пута годишње

Главни и одговорни уредник
Никола Миловић, јереј

Заменик главног и одговорног
уредника
Негослав Јованчевић

Редакција
др Зоран Крстић, протојереј
Милић Марковић, јереј
Марко Митић, јереј
Драган Икић, ђакон
Рајко Стефановић, ђакон
Небојша Младеновић, ђакон
Гордана Јоцић
Владан Костадиновић

Уредништво и администрација
"Каленић",
Владимира Роловића бб,
34000 Крагујевац
телефон: 034 371-192
e-mail: kalenic@verat.net

Тираж
3000 примерака

Припрема и штампа
Графички центар "Интерагент",
Крагујевац

САДРЖАЈ

Путем који води у живот - реч уредника	1
Српски манастири - народне куће - интервју са архимандритом Алексејем (Богићевићем)	3
Смрт која доноси живот - Успеније Пресвете Богородице	7
О смислу	8
О (не)постојању литургијске свести - Црква у одговорима и питањима	9
Зло у нашем граду - поводом скрнављења цркава и гробаља у Крагујевцу	11
Како сам постао хришћанин - тражење Бога	12
Обнова крагујевачке Саборне цркве после сто двадесет година	14
Патријарх Варнава и обнова манастира Тресије	15
О претварању Никоља Рудничког у мирску цркву	16
Песнички запис о Богородици Соколичкој	17
Освећење храма Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу	19
Стопедесетогодишњица баточинске цркве	20
Мермер у цркви Светог Ђорђа на Опленцу	22

Дечија сѣрана

Службени део - ѿромене у
Еѿархији шумадијској

Служења, ѿсеѿе и ѿријеме
еѿискоја шумадијског
Г. Јована

Нове књиѿе

СРПСКИ МАНАСТИРИ - НАРОДНЕ КУЋЕ

О манастирима као месту сабрања народа Божијег у овом броју "Каленића" говори архимандрит мр Алексеј (Богичевић), настојатељ манастира Светог Луке у Бошњанима. "Да идемо изван граница а да останемо своји"

КАЛЕНИЋ: Оче Алексеје, можете ли нам укратко рећи основне чињенице о свом дугогодишњем монашком странтовању? Занимало би нас када сте отишли у манастир и где сте до сада проводили свој монашки живот?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Ја сам доста рано отишао у манастир, кад нисам ни знао шта је монаштво, па зато у томе и видим призив Божији. Није ми било ни пуних дванаест година када сам постао испушеник у манастиру Високи Дечани. Ту сам провео двадесет и четири пуне године. Био сам осам година испушеник у доста тешко време, од 1967. године, када власт није лако дозвољавала да неко малолетан оде у манастир. Ипак, све се то издржало. Какав сам био испушеник није моје да судим, али прошао сам сва манастирска послушања. Данас, гледајући нове испушенике, видим да није тако. Верујем да је то за мене било добро. Као испушеник, наставио сам школовање по благослову игумана манастира, покојног оца Макарија. Завршио сам осмогодишњу школу, затим, једну годину монашке школе у манастиру Острог, а наставио сам и богословију у Призрену, коју сам завршио обављајући сва послушања у манастиру. Нас је увек било мало, а манастир велик, доста туриста, тако да је, поред свих послушања, од јутра до вечери, успевало нешто и да се научи. Ту сам, после осам година испушеништва, замонашен у расофорство 1975. године, после одслуженог војног рока, у двадесетој години живота, на дан светог краља Стефана Дечанског. Садашњи патријарх Павле ме је замонашио под именом Константин. Следеће године, на други дан Васкрса, по-

Храм Светог Луке манастира у Бошњанима

стао сам ђакон. Био сам ђакон добрих десет година. Испоштовао сам византијско право, те сам потпуно пунолетан, са тридесет година, постао јеромонах. Завршио сам Богословски факултет у Београду, опет по благослову нашег игумана и просвећеног владике Павла, нашег садашњег патријарха. После смрти оца игумана Макарија дошло је до неких промена у мом животу. Нисам отишао на постдипломске студије у Русију, мада ми је било обећано да ћу ићи. Искрсле су неке потребе у манастиру, што је мене мало истерало из такта, па сам, по благослову владике Павла, отишао у Свету Гору, на три месеца, да се одморим после студија. Након тога, нисам се вратио у Дечане, већ сам, по

благослову неких отаца из Свете Горе, отишао за Јерусалим. Наравно, накнадно сам добио благослов од владике Павла, да останем неко време у Светој земљи, тако да је било нешто по благослову, а нешто и без благослова. Није похвално, али за мене је то било драгоцено искуство. Првео сам у Витлејему добре четири године, од 1984. до 1989. године. Тамо сам примио схиму под именом Алексеј, у част светог царевича Алексеја из мученичке породице Романов.

КАЛЕНИЋ: Дакле, били сте у руском манастиру?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Не, био сам у Витлејему, месту рођења Христовог, и ту сам палио кандила, свако јутро у пола четири, скоро четири године. Мој старац био је Рус, и то из Оптине, један од оних које су протерали 1926. године. Звао се Игњатије Ракша. Био је игуман манастира Аврама и Саре у Хеврону, код Мавријског дуба. Њега сам упознао првог дана по доласку у Јерусалим. Допутовао сам ту са грчком групом и по први пут видео старца кога сам дуго година очекивао у неким својим размишљањима, старца који је личио на светог Серафима Саровског и који ме је, иако ме никада раније није видео, ословио по имену. И на неки начин, он је благословио да останем у Светој земљи, докле Богу буде угодно. Мислио сам да се вратим после седам дана, али остао сам четири године. По његовом благослову остао сам у Витлејему, наравно и по благослову патријарха јерусалимског. Сваке недеље одлазио сам у Хеврон, код старца. Старац Игњатије ми је, после неког времена, предложио да примим схиму. То је било уочи Божића 1985. године. Он је дошао, од-

носно, довезле су га сестре у манастир Хадаса, Горњи град Јудин. По Јеванђељу, то је место рођења светог Јована Претече. То је манастир са осамдесет монахиња, које имају правило неусипајућих, дакле, неспавача. Тај манастир је устројен као село. У средини села налазе се црква и трпезарија, а по околном брду су кућице. У њима живе старица монахиња са две млађе сестре. Све сестре су заједно ишле у цркву. Млађе су читале Псалтир дању, а старице великосхимнице ноћу. Прекидало се само у току богослужења. Ту сам, на Бадње јутро, примивши схиму, освануо под именом Алексеј. То је заиста незабораван моменат. Осамдесет монахиња је певало *У зарљај очев...* Томе је сада ни мање ни више него двадесет година. Тако је мој живот у Светој земљи, морам да признам, био нека врста практичних студија. Студија у Београду се не сећам више, а живота у Јерусалиму, односно Светој земљи, увек се и радо сећам. Старац се упокојио 1986. године, а ја сам остао још две године после његове смрти. За време прославе шестогодишњице Косовске битке вратио сам се у матични манастир Дечане. Владика Павле је благонаклоно прихватио и моје монашење и све остало, тако да сам схватио да је то неки благослов и да је можда моја непослушност ипак донела неки плод послушности. Наравно, не препоручујем никоме да иде самовољно, али, ето, мени се то догодило. У Дечанима сам био до марта месеца 1991. године, до доласка на трон епископа рашко-призренских владике Артемија, када је сво братство манастира Дечана отишло. Владика је довео ново братство, а ја сам, у знак солидарности са старим братством, такође отишао из Дечана. Отишли смо куд који. Неки у Црну Гору, неки у милешевску епархију, а ја у врањску епархију. Убрзо после тога владика Пахомије постао је врањски епископ. Неко време био сам у Грчкој, на постипломским студијама. Али, тада их нисам завршио, јер сам због потребе цркве дошао у манастир Свети Прохор Пчињски. Ту сам био и игуман неко време. Затим сам, 1996. године, прешао у нишку епархију, у којој сам био до пре годину и по дана, а од тада сам овде, у манастиру светог Луке, који је био тек у обнови, да не кажем, било је, једноставно, све зарасло у трње.

КАЛЕНИЋ: Оче, можете ли нам нешто више рећи о манастиру

Звоник и лејтњиковац бошњанског манастира

Светог Луке и о Вашем животу у њему.

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Крајем октобра биће две године од како је наше мало братство овде. За овај манастир светог Луке нисам ни знао до 11. септембра 2002. године. Владика Јован је дошао из Америке и постао шумадијски епископ. Ја сам се вратио из Грчке и требало је негде да се скрасим. Срели смо се у Београду и он ми је рекао да на Усековање главе светог Јована Крститеља служи у Орашју, близу Крушевца, и да би било добро да дођем, да саслужујем. После свете Литургије владика је предложио да посетимо један манастир који је опустео иако је тек започео да живи. И тако смо заједно дошли у манастир Светог Луке, који за мене до тада, као што рекох, није ни постојао. Како смо пришли манастиру, изузев цркве, недовршене куће, и трња није било ничега што би могло да привуче човека да ту остане. Додуше, ту је и храст, запис, који је украс манастира. Ипак, мене је нешто привукло. И као у некој шали, владика ме је, пред председником општине и народом који га је дочекао, прогласио за игумана. Доселили смо се по благослову владике Јована и мог дотадашњег надлежног архијереја, владике нишког,

28. октобра, значи три дана пре манастирске славе. Услови су били тешки. Манастир без инвентара, манастир без историје, али богат предањем. По предању, ово је манастир из четрнаестог века, задужбина светог кнеза Лазара. У њему су живели исихасти, избегли из Мале Азије. Зато се недалеко од манастира једно брдо зове Грчка коса или Грчки поток. Постоји укорено предање у селу Бошњану да су овде живели грчки монаси. Но, тај први манастир потпуно је уништен и од њега није остало ни трага. Изузев предања и свете воде, агиазме, код које се народ окупљао вековима и на Младенце секао колач, нема ничега. Године 1991. почела су разна виђења код људи, који су, идући у своје винограде чули богослужења и виђали три монаха који су им говорили да су ту побијени од Турака и да су њихове мошти под земљом. Чули су и манастирска звона. Једна делегација се више пута обраћала блаженопочившем епископу Сави и он је удовољио њиховој молби и прогласио 1992. године ово место за манастир Светог Луке. Мештани су направили пут, довели струју и почели да зидају цркву, која је освећена 1996. године, на светог Прокопија, тако да је то манастиру постала друга слава.

а Младенци, свети мученици севастијски, трећа.

КАЛЕНИЋ: Због чега је баш свети апостол и јеванђелиста Лука патрон манастира?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Људи сведоче да су монаси који су им се јављали говорили да је то манастир Светог Луке. Да ли је данашња црква баш на месту старог манастира не знамо, али по предању, данашњи конак је на делу старог манастира. Нама се још ништа није открило, а нисмо много ни копали. Тек будућа зидања, ако Бог да, можда открију мошти или нешто од старина. За сад ми нисмо нашли ништа и посебно не тражимо. Препустили смо то вољи Божијој. А претходне монахиње које су ту живеље пронашле су кандило и крст, на којем је, причају сељаци, писало 1282. година, што значи да је то прва година владавине краља Милутина. Наравно, ми то овде нисмо нашли. За нас је битно да је ово заиста велика светиња. Богослужења су редовна, света Литургија је суботом, недељом и празником. Народ се сабира недељом, буде и до педесетак људи, из Крушевца, Параћина... сада је почело нешто и из ових крајева, и може се рећи да се овде ствара јака духовна заједница. После свете Литургије имамо обичај да сви заједно седнемо, да се послужио и попричамо о животним и духовним проблемима. Братство је мало, једна монахиња, један јеромонах и ја. Надамо се искушеницима, мада, на жалост немамо где да их сместимо.

КАЛЕНИЋ: Пошто сте ви, оче, промислом Господњим боравили у српским, грчким, у неку руку и руским манастирима, односно, имали сте за духовника оптиског старца, молио бих Вас да ми упоредите начин живота и приступ монашком животу и монашком подвигу у њима.

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Имао сам ту срећу да видим руске манастире, на неки начин духовно припадам Русији, јер сам замонашен у руском манастиру, иако нисам нешто посебно живео у њему, но тај дух је остао у мени и захваљан сам Богу за то. Био сам у грчким манастирима, позната ми је Света Гора и увек радо идем у њу. Кад год могу идем и у Свету земљу и то ми даје снаге за искушења која касније наилазе. А монах сам, опет, српског, светосавског монаштва. Свети Сава је за свагда запечатих наше монаштво једном посеб-

ном цртом. Радујем се што сам могао да од свега тога понешто прихватим, а да не изгубим оно на чему сам поникао. Могу да кажем да руско монаштво има велику везу са својим народом, велику љубав. Но опет, у руским манастирима монашки конаци нису доступни народу, тако да монаси имају потребан мир, интиму. Код Грка је слично. У њиховим манастирима гостински део је одвојен. Постоји монах који је задужен да прима госте. У мушким манастирима постоје просторије у које не могу да уђу жене, а у женским манастирима постоје просторије у које не могу да уђу мушкарци. Значи, опет имају неку своју интиму. Или, затварају манастире на два сата дневно. Такође, постоји дан у недељи када је манастир потпуно затворен. У српским манастирима не постоји ни ова црта коју сам напоменуо код Руса, ни ова друга, грчка. Српски манастири су од јутра до мрака отворени. Свети Сава је од почетка српске манастире устројио као народне куће. Чак и испоснице, оне две које је саградио за себе, где се повлачио, а и касније су се наши оци повлачили у испоснице, чак ни оне нису биле затворене и одвојене од народа. Онај ко је имао потребу увек је могао да дође. Зато су Срби манастири увек служили да у њих беже од невоље и да се окупљају када је радост. Црквено-народни сабори одржавани су углавном у манастирима. Мислим да је то наше велико богатство. И зато ми је жеља да овде буде такав манастир, у којем ће оптерећени човек моћи да дође и да нађе покој својој души, да по повратку у свет може да весла сам и да се ухвати у коштац са тешкоћама којих је данас заиста много. Надам се да ће до другог Христовог доласка српско монаштво и манастири задржати ту светосавску црту.

КАЛЕНИЋ: Да ли се слажете да је нама данас још увек потребна мисионарска делатност, јер ми Срби, иако хришћани, нисмо довољно црквени?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Наравно, и те како је потребно мисионарење. Онакво какво је, на пример, свети владика Николај започео, али се на томе не ради довољно. Наш народ је верујући, то је чињеница. Но, проблем је у томе што они мисле да је довољно да само упале свећу. Наш народ није црквен. Е, то је оно што би требало да падне на плећа и монаштва и свештенства, да народ оцрквене, да народ врате недељом у

цркве, то јест у саборност, да схвате шта је причешће. Да схвате и да желе да се сједине са Богом, јер црквеност је то - сједињење кроз свету чашу, саборност кроз свету чашу. То је оно што многим није јасно. То би требало да се неуморно говори и примером показује народу.

КАЛЕНИЋ: У Српској цркви присутне су поделе на такозвану грчку и руску школу. Да ли мислите да је то добро и да ли Цркву треба раздвајати на грчку, руску, или било коју другу?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: До тога је дошло због тога што су неки, силом прилика, студирали у Грчкој или у Русији, или на Западу, што је у основи добро. Али, има неких који злонамерно одвајају те, да тако кажем, руске, грчке или западне ђаке. Ми смо и говорили нешто мало о грчком, руском и светогорском монаштву и ја се радујем што сам све то видео и понешто од тога примио, али сам задржао и црту српског монаштва и српске духовности и лично мислим да би тако требало да наступимо. Уосталом, као што пчеле иду са цвета на цвет и скупљају најбољи нектар, тако и ми треба све да видимо, да изменимо што није добро, а оно што је добро да обогатимо. Лично мислим да није добро делити људе, већ да једноставно треба научено применити на најбољи могући начин.

КАЛЕНИЋ: Мислите ли да је то дељење израз извесне духовне незрелости?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Да. Уосталом, свети Сава је био и у грчком и у руском манастиру, па је онда створио свој. Од свега је понешто узео, али је ипак успео да посебну црту српског народа преточи у све то и да је задржи и обогати.

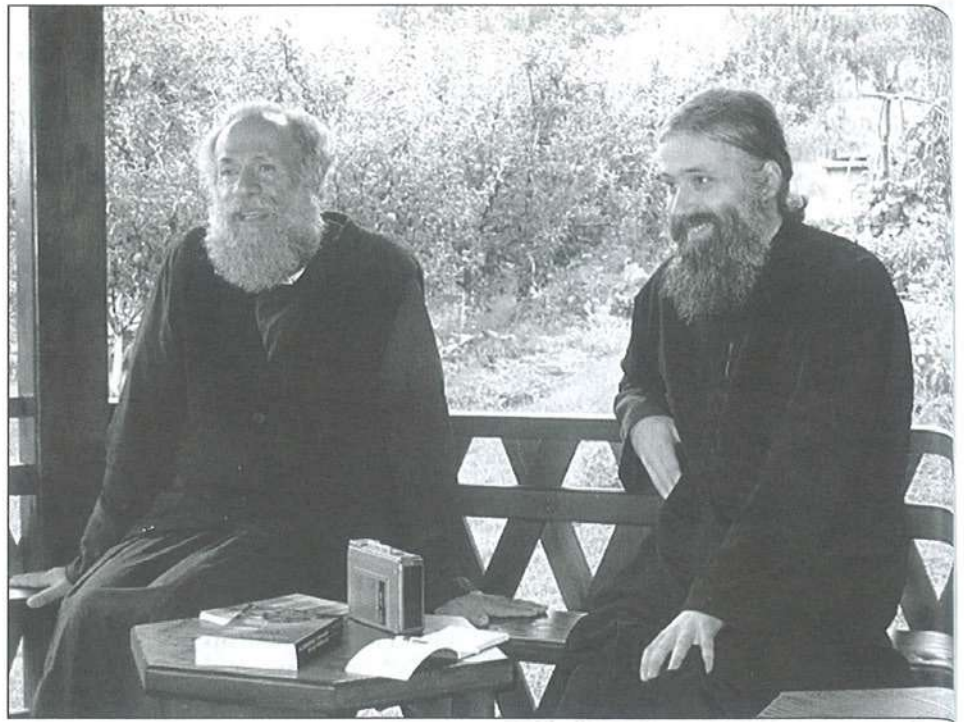
КАЛЕНИЋ: Поменули сте да сте били на постдипломским студијама у Грчкој. Можете ли нам рећи која је теза вашег магистарског рада?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: У Грчкој, на универзитету Аристотел у Солуну, постоји катедра за словенске цркве и словенске народе где сам упознао једног дивног професора, Јоаниса Тарнанидиса, који је студирао у Београду. Он доста добро говори српски језик и воли српски народ и српско монаштво. Он предаје историју словенских цркава. Имао сам среће да ми да добру тему: Хиландарски монаси у управи српске цркве од 1200. до 1346. године. Дакле, доба

архиепископије. Успео сам да, за две и по године, колико сам писао рад, пронађем податке за осам хиландарских монаха, који су били архиепископи на кормилу српске цркве, или на трону светог Саве, како су сами за себе увек говорили. Имао сам срећу да их, пишући о њима, боље упознам. Тада сам схватио једног нашег владику који је рекао да је изучавање светих отаца једна врста молитве. Родом сам из Пећи и имао сам прилику да у Пећкој патријаршији видим пуно гробова, тј. ђивота са моштима светих српских архиепископа, али ме тада нису нешто посебно привлачили. Нисам имао тај осећај који сам стекао пишући о њима. Посебно су ми постали блиски свети архиепископи Данило и Никодим и жао ми је што не могу да одем до Пећке патријаршије и целивам њихове мошти. Интересантно је да су сви ти архиепископи одлично знали грчки језик, да су обављали дипломатске мисије, да су били одлични духовници, велики Срби, Светогорци и византијски поданици. Они су успели све то да споје, а да ипак остану своји. Ето, то нама недостаје. Да идемо изван граница а да останемо своји.

КАЛЕНИЋ: У манастиру постоји мироточива икона Светог апостола и јеванђелисте Луке. Можете ли нам рећи нешто о њој.

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Почетком новембра месеца 2003. године, отац архимандрит Гаврило из манастира Лепавина, обавестио ме је да је у једној породици у Минхену, уочи светог Луке, једна икона светог Луке почела да точи миро. Дао је предлог да се та икона дарује једином манастиру Светог Луке у Србији, нашем манастиру. Ја и јесам и нисам веровао да ће икона доћи до нас, међутим, врло брзо се то остварило. Владика Марк, из Заграничне руске цркве, духовник те породице, предложио је да се икона дарује манастиру. Они су се обратили поменутом оцу архимандриту Гаврилу, а он им је рекао да донесу икону у манастир Свете Богородице лепавинске, где је икона боравила неко време. Онда су је опет вратили у Минхен, да би из Минхена, 24. новембра, на дан светог краља Стефана Дечанског, икона донета у Београд. После свете Литургије у манастиру Ваведењу, 25. новембра, икона је у пратњи оца Гаврила и монахиња донета овде. Нисмо обавештавали народ, али вероватно да икона није хтела да дође тајно, јер се тада окупило

Архимандрит Алексеј са уредником "Каленића"

преко две стотине људи. Икона је прошла кроз манастирску капију ношена рукама оца Гаврила. Звонила су манастирска звона. Иако је дан био такав да је сваког тренутка могао пасти снег, појавила се дуга која је на небу била све док је трајало целивање иконе, преко сат и по. И тек кад смо сели у манастирску трпезарију, дуга је нестала. Икона је почела да привлачи народ. Ја сам се, искрено речено, обрадовао том благослову, али и уплашио. То је велика одговорност за нас и за овај народ, јер није свеједно имати мироточиву икону. Морамо много да пазимо и да појачамо молитве, за шта често немамо времена, јер зидамо конак. Силом прилика, више смо радници него монаси. Икона је од свог доласка до данас четири пута мироточила. Обично се то догађало када се промени цвеће. Од првог дана када је промироточила стављан је око ње венац од цвећа. Мироточње је отпочињало пред крај свете Литургије, тако да је било на очиглед народа и драго ми је што је тако. Појављују се капи изнад левог рамена где је прислоњено Јеванђеље. Икона је мала, нешто већа од разгледнице, и појављује се по пет, шест капи. На светог Симеона Немању померили смо празновање са чисте среде на Теодорову суботу. Црква је била препуна. Пред крај свете Литургије, видим, комеша се народ око иконе и нешто гледа. Пришао сам након заамвоне молитве и имао сам шта да видим. Икона је мироточила и по челу и по лицу,

чак се и стакло замаглило изнутра. Подигли смо стакло и на њему су биле капи, а те капи миришу. Ватом смо сакупљали капи и помазивали присутни народ. У својој краткој беседи рекао сам: "Ово је за нас велики благослов, велики знак, али и велика опомена. Преиспитајмо себе." После четири дана стигла је вест да је Хиландар изгорео, а после седам дана и Косово. Тако да, колико се радујемо светом миру, толико се и бојимо. Но, једном смо се заиста обрадовали. Бивши захумско херцеговачки владика Атанасије обрадовао нас је својом посетом у време сабора у Београду. Дошао је негде на половину свете Литургије и икона је промироточила. Од тада до сада није мироточила, дакле, више од три месеца. Али мирише. Када уђете у цркву има момената да тако јако мирише да човек мисли да је неко сипао парфем.

КАЛЕНИЋ: Да ли, на крају овог разговора, желите да читаоцима *Каленића* поручите нешто што Вас нисмо питали?

ОТАЦ АЛЕКСЕЈ: Позвао бих народ и свештенике да се поклоне овој великој светињи, да виде манастир који постаје украс наше епархије, и да приме благослов мироточиве иконе светог Луке. Такође, желим да *Каленић* буде часопис на корист душа свих нас.

КАЛЕНИЋ: Оче Алексеје, захваљујем Вам у име читалаца *Каленића* на поучним речима и на лепим жељама. ■

СМРТ КОЈА ДОНОСИ ЖИВОТ - УСПЕНИЈЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Православна Црква 15. августа по јулијанском, односно 28. августа по грегоријанском календару, празнује крај земног живота Дјеве Марије. Њену смрт називамо Успењем, речју у којој су сједињена значења блаженства, мира, спокојства и радости. Овај светли празник отац Јустин Поповић назива празником другог васкрсења

Црква се у овај дан сећа смрти Оне чији је Син победио смрт, васкрсао из мртвих и даровао нам обећање општег васкрсења и славне победе живота. Ту радост васкрсења и вазнесења у телу, прва је после Христа окусила Пресвета Богородица, уподобивши се и поистоветивши се са својим Сином, што и јесте спасоносни циљ живота сваког човека.

Њу је, како каже свети Јован Дамаскин "Отац предодредио, пророци преднајавили и освећујућа сила Духа Светога очистила и осветила" да би у своју утробу сместила неместивог, који по својој вољи, љубави и благодати бива сместив, и на тај начин, по речима светог Климента Александријског, "Себе са самом Црквом, као телом Христовим, поистоветила".

Кроз Њу, Син Божији постаје Савршени човек, не престајући да бива и Савршени Бог, позивајући ништавност наше природе ка бескрајној висини Божанства. Света Дјева постаје сасуд благодати и посредник многих тајни које превазилазе све законе природе. Постаје Лествица којом Творац силази ка твари, узимајући на себе наш слаби састав, који је морао бити узет да би био спасен. Рађа Оног који обнавља природу и све чини новим, тј. све ствари поставља на један нови начин бивствовања. Христос по својој слабости, како свети оци називају бескрајну Божанску љубав према човеку, добровољно себе понижава, за нас и ради нас. Стога се тајна Пресвете Богородице своди на тај-

ну Христову, тајну Богочовека - од свега новог најновију и једину нову под Сунцем. Суштина празника је врло јасно и упечатљиво приказана и на самој празничној икони. На тој икони Мајка Божија лежи на самртном одру. Око Ње стоје Христови апостоли, а изнад Ње Христос који на рукама држи своју мајку, живу и заувек сједињену у вечности са Богом. Ми, дакле, видимо смрт и оно што се у њој збило, али не као жалост расанка, већ као радост сједињења са Животом. Сахрањивање тела Пречисте у земљу бива да би се "оно што је састављено од земље, вратило поново у земљу", и тамо скинуло са себе трошност и пропадљивост, обукавши се у нетрулежност и бесмртност. Видимо како Извор живота кроз смрт одлази Животу.

Смрт Мајке Божије превазилази и сам појам смрти, тако да се она и не назива смрћу, него уснућем (успенијем). Уосталом, ако је и назовемо смрћу, онда је то смрт живоносна, како каже свети Јован Дамаскин, то јест смрт која доноси живот и која је, у ствари, почетак новог бића и новог живота, односно вечног бића и вечног живота. Како може, по речима светог Дамаскина, да смрт прогута Ону која је Мајка Ипостасног Живота, Ону која је испуњена силом и енергијом Духа Светог и која је родила Очево благовољење? Како Њу као такву, пакао може да прими у себе? Све је то потпуно туђе Њеној богоносној личности. Смрт се од Ње уплашила, пошто је после Христовог васкрсења извукла за себе горко искуство

пораза. Смрт се умудрила, како вели владика Атанасије, јер бива усмрћена и везана. "О предивног одсељења које нам дарује досељење Богу", богословствује свети Јован Дамаскин. И зато у овом празнику, као и у вери нашој православној нема места за жалост, ридане, страх, очај и смрт, већ напротив, у њој су радост, нада и вера у живот вечни и љубав која побеђује смрт. ■

Жељко Ивковић, јереј

Тропар, глас 1:

У рођењу си девство сачувала,
у смрти свет ниси оставила,
Богородице.
Прешла си у живот, будући
Мати Живота,
и молитвама твојим избављаш од
смрти душе наше.

О СМИСЛУ

Тражење смисла је Јаковљево рвање са Богом. Рвање са Њим је успостављање личног односа који нам открива наш идентитет и смисао живота

З апањујуће је колико данас немамо интересовања за смисао. Као да нам смисао није потребан за егзистенцију. Живимо не знајући зашто; чинимо добро или лоше, такође не знајући зашто; доносимо важне одлуке у животу, а у ствари, не знамо зашто. Вероватно то радимо инстинктом, природним законом, а никако са неким задовољавајућим смислом. Да ли то значи да нисмо довољно храбри да се упустимо у борбу за тражење смисла, јер заиста, пронаћи смисао рађања и умирања, није нимало лако. Изгледа да је бег и равнодушност најчешће и најлакше решење. Можда је тако, јер би нам проналажење смисла потпуно изменило живот. Можда нас је страх од промене и напуштања наших старих хедонистичких, или неких других, навика. „Зашто да више не грешим, када сам то, без проблема, могао док нисам знао шта је смисао? Сада ће ме мучити савест“ - рећи ће већина.

„И шта ће мени уопште смисао? Нека философи и они залудни брину о томе. Ионако ништа друго и не раде, а ја морам да диринчим“ - најчешће чујемо.

Да, али - зар животиње не размисљају на тај начин? Животиње су хедонисти, само што оне то, за разлику од нас, не знају. Због тога су боље и нормалније од нас. Оне имају смисао, немају потребу да га траже. Животиње су бића са анималном душом. Оне су бесловесне. Зато се не муче питањима постојања. За њих је основно одржање врсте и то је њихов смисао. Бог је увек на њиховој страни - безгрешне су.

А шта ћемо са нама словеснима?

Најгоре је када словесни постане бесловесни; када разуман постане неразуман; када смислени почне да бива бесмислен; кад пуноглавац постане шупљоглавац! Потпуно је у праву наш савремени књижевник када каже: „Како време буде одмицало биће све више људи. А људи су

као златан новац. Што их је више, све мање вреде. Људи тантузи, фалсификоване особе без онтолошког покрића. Не знају ни шта је онтологија“ Светислав Басара, „Фама о бициклистима“. Наравно, ово није искључиво, али, на жалост, данас је стање такво. То је факат, хтели ми

то или не. Постали смо медиокритети задовољни тривијалним вредностима типа латиноамеричких серија. Чврсту руку комунистичке челичне завесе заменила је још чвршћа - уплакане мексичке Касандре.

На жалост, сами смо то хтели и желимо још увек. Уосталом, ова констатација не вређа људске личности; вређа само наше неиспуњене могућности, а ту нема ничега лошег. Дакле, није проблем у томе ко смо; проблем је у томе зашто смо то што јесмо? Зашто смо допустили да постанемо просечни и зашто нисмо посебни - непоновљиви? Ту је прави проблем.

Чињеница је да патимо од кризе идентитета. Уколико не тражимо смисао, не знамо ко смо, као ни зашто смо ту где смо; речју, бићемо и даље тантузи. Уколико, и поред свега, тражимо - и даље нећемо знати ко смо, али ћемо, сасвим сигурно, бити на добром путу да то сазнамо. Тражење је болно, јер на том путу

човек наилази и на одсуство било каквог смисла, баш као што је и Проповедник (Свето писмо Старог завета, цар Соломон, Књига проповедникова) патио, свуда видећу таштину, бесмисао и ништа више. Тражење смисла је Јаковљево рвање са Богом. Рвање са Њим је успо-

стављање личног односа који нам открива наш идентитет и смисао свега. Боље би нам било, ипак, да се мучимо Богом, него да седимо скрштених руку чекајући смрт. Мучећи се Богом ми га упознајемо; спознајемо да је, у ствари, Он смисао свега. „Ја сам Пут, Истина и Живот“ (Јн 14, 6.), и опет говори: „Ја сам Врата, ко кроз мене уђе спашће се“ (Јн 10, 9.), па опет и опет каже: „Куцајте и отвориће вам се“ (Мт 7, 7.) - упоран је Он! Он хоће да га тражимо, тражимо, тражимо и нађемо. Ако само покуцамо, Он ће нас прихватити и водити. Тај пут је тежак, али зар и Његов пут није био тежак, најтежи од свих?! О томе све-

дочи Његов Крст. И управо нас је Његово смирење на Крсту и Његова љубав навела на критику сопственог става према сопственој егзистенцији и одсуству смисла у њој. Христос је распет да би нам показао где је смисао; распет је да би нам показао где је Истина.

Дакле, сва суштина смисла је: „Досегнути највиши степен свести и духовног развоја, потпуно спознати своје ја и дати све то по својој вољи свима“ (Достојевски, „Бележнице“). Зар то није оно што Христос тражи од нас и што већ Он сам, својом људском природом, није испунио?! То је циљ којем треба да тежи свака људска душа. Да ли ће и колико свет у томе успети и да ли ће тражење смисла постати идеал већег дела човечанства, у сваком случају, не зависи од нас. То ће зависити од тога да ли ће и на који начин дух свакога од нас бити подстакнут. ■

Драган Икић, Ђаков

Црква у питањима и одговорима

О (НЕ)ПОСТОЈАЊУ ЛИТУРГИЈСКЕ СВЕСТИ

Од овог броја, "Каленић" ће редовно објављивати одговоре на питања читалаца која се односе на све недоумице верника. Редакција најпре очекује да питања буде што више јер је и непознаница много. Одговори ће бити припремани на основу учења Цркве

ПИТАЊЕ: Запослен сам као службеник у једној фирми. Верник сам, причешћујем се, одлазим на Литургију сваке недеље, исповедам се, постим све постове и трудим се да у свему живим као хришћанин. Међутим, понекад долази до дискусије са колегама на послу. Они се такође изјашњавају као православни хришћани али сматрају да ја у вери претерујем, да сам застранио и да је одлазак на Литургију својеврсни "фанатизам". Вера се по њима своди на слављење Славе, Божића, Васкрса и повременог одласка у Цркву „кад се има времена". Недељу сматрају даном одмора, па Литургију углавном преспавају а ако оду у Цркву онда је то поподне „кад нема гужве", да упале свећу и помоле се за срећу, успех на послу, здравље и слично, а

о спасењу душе и не размишљају. Знам да њихово схватање са вером и нема баш много везе, али сам у дилеми како да им то најбоље објасним, па Вас стога молим за помоћ.

Љ. М. из Крагујевца

ОДГОВОР: Ваше питање истиче један од главних проблема са којим се данас сусрећемо у Цркви, а то је готово непостојање црквене, тј. литургијске свести нашег народа. Готово да нико не полемисхе о томе да ли су Срби православни. Сви ће вам рећи да то јасно показују резултати последњег пописа, када се преко 80 процената становника изјаснило као православни. Али, када дођемо на Литургију, видимо да су нам Цркве празне. Но, по речима владике Николаја, ако кажеш да си хришћа-

нин православца а нема те на Литургији онда је то само једна чувена фирма на празном дућану - "имаш име да си жив, али си мртав" (Отк 3, 1). Нелитургијски живот нашег народа је довео до истицања обичајних навика изнад црквеног предања. Вера се своди на етнологију и фолклор без разумевања црквене стварности. Одлазак у Цркву ван Литургије - у слободно време - у суштини од вере чини само један од многих хобија којим се људи баве, интересантан али не спасоносан. О свему и свајему људи данас брину, само о својој вечности, о спасењу душе нико не брине. За православно схватање, питање вере је питање живота, исто као што је и дисање питање живота за човека. То потврђује изрека Диадоба Фотичког, богослова

из 4. века: "Богу се треба молити већма но дисати". Хришћанство, по речима једног богослова, није неко ружичасто обећање (а управо га тако схватају они који долазећи у Цркву маштају само о срећи, успеху, здрављу, без бриге о души), него мукотрпни и крстоносни пут и подвиг очовечења и обожења тј. овековечења човека.

Човек је времено али и надвремено биће, биће које није нужно оковано временом већ треба и може да надиђе време. И свако ће, једног тренутка, хтео то или не, морати изаћи пред лице Божије и дати одговор за живот свој и дела своја. О овоме сведочи апостол Павле који у својој посланици Коринћанима каже: "И ако се само у овом животу надамо у Христа јаднији смо од свих људи" (1 Кор 15, 19). Дакле, јаднији смо од свих људи ако веру и Цркву везујемо само за време и све што пролази с временом, а не за вечност. Вечност је оно што човек налази у хришћанству и вечност је нешто што једино може да смири срце човеково. "...Иштите најпре Царство Божије и правду његову а друго ће вам се додати" (Мт 6, 33), речи су Христове, и ми смо пријатељи његови "ако творимо што нам он заповеда" (Јн 15, 14). Вечност, Царство небеско је оно што ми тражимо и очекујемо кад недељом и празником долазимо на Литургију, где причешћу-

јући се божанском вечносту, превазилазимо границе своје створености и пролазности. Зато нико не може бити хришћанин, реците слободно колегама, ако није члан Цркве, као конкретне заједнице, тј. ако се не сабира у недељни дан са свим осталим хришћанима једног места на Литургији. Нико не може да буде хришћанин сам за себе, тј. мимо литургијске заједнице - седећи у својој соби. То нам каже и једна стара латинска пословица: Један хришћанин једнако је ниједан хришћанин.

Сваке недеље на Литургију - то је фанатизам; коментар је Ваших колега? Ево шта нам тим поводом каже Филарет Московски: "...У светским односима бива овако: ако неко познато лице, извесно време и без оправданих узрока, не посећује извесни дом и породицу, значи да је то лице прекинуло односе са том породицом или домом. Па, зар то није исто и кад хришћанин у празничне дане не посећује храм Божији, или га посећује врло ретко, не узимајући учешћа у заједничком богослужењу? Зар то није јавни доказ његове хладноће према Богу и прекид његових односа са Њим? Тај и такав човек нека се не нада добру за себе и за свој дом, ако га има." Бог све може, али не може силом да човека натера у рај. Створио је човека без човека, али не може да га спасе без човека. Слобода је нешто на чему

почива наш однос са Богом. А ми је показујемо одласком на Литургију, чиме отварамо себе за Бога, за Васкрслог Христа (неодласком окрећемо леђа Богу). Литургија јесте средиште и источник духовног живота у Христу.

Можда ће Вам неко од колега приговорити да, говорећи о вечности, заборављате да живите на земљи. Но, православни хришћанин није шизофрен. Не живи у Цркви литургијски, а изван Цркве нелитургијски. У богослужењу живот се калема на богочовечански живот, који преображава све области човековог живота, тако да и изван Цркве живимо што је могуће ближе духу, клими и етосу Божанске Литургије.

И за крај, речи Григорија Ниског: "Тражимо Христа у Цркви с ревносту. Будимо као они који једва чекају да дође, не осврћући се ни на шта пролазно. За Христа да живимо, о Христу да причамо, за Христа крв да пролијемо." "Ревност за дом твој изједа ме", каже Псалмопевац, а на другом месту "ако те заборавим Јерусалиме, нека усахне десница моја, нека се залепи језик мој за непце". Ако тако живимо, онда ћемо ходити земљом а главом додиривати небо. Бићемо земљани и истовремено небески. Људи и богови. Бићемо удови Цркве Христове. ■

Небојша Младеновић, ђакон

Нове књиге

Пред лицем Бога Живога

Угледан и врло продуктиван црквени издавач (Православна и мисионарска школа при храму Светог Александра Невског, библиотека Образ светачки) омогућио је читаоцима сусрет са избором из више десетина књига беседа, разговора, поука „о тајни богочовечанског сусрета као средишњој тајни Јеванђеља и историје, о молитви и ћутању у Богу, о созерцању и делању у савременом свету, о стваралачком суочењу са страдањем и смрћу, о ликујућој радости Васкрсења, обожења и светости..." митрополита сурошког Антонија Блума, „једног од најдубљих опитника целовитог хришћанског живота пред Лицем Бога Живога, живе молитве и живога богословља у нашем немолитвеном и небогословском времену" који себе није сматрао теологом, али чији је живот „био живо и Богом целебно богословље, Богом плодносно". У овој књизи садржани су текстови који на српском језику нису били доступни у досадашњим издањима *Светигоре* (Јеванђеље и ми, На путевима к Богу Живом) и крагујевачког *Атоса* (Школа за молитву, Храброст за молитву, Жива молитва) и преведени су са руског и енглеског језика (преводиоци Марина Тодић, Матеј Арсенијевић, Радослава Трнавац, Тања Павловић, Ана Смиљанић). Књигу је приредио Матеј Арсенијевић, уједно и писац предговора који садржи животопис митрополита Антонија, комбинован са личним импресијама о његовом богословљу.

Избор из енглеских и руских књига, односно из проповеди, поука и разговора вишедеценијског егзарха Руске православне цркве (Московска патријаршија) за Западну Евро-

Митрополит Антоније Блум, Пред лицем Бога живога (Беседе и разговори о Божијој вери у човека и човековом животу са Богом), Образ светачки, Београд 2004

пу (деловао, пре свега, у Енглеској) подељен је у више тематских целина: Истинити Бог, истинити човек - ваплоћени Спаситељ; Црква - живо тело Христово; Човек у Цркви - „призвани Бог"; Наша вера - сусретање са Богом Живим; О безбожју и последњем суду; Православље и савремени свет и Пред лицем Бога Живога.

Из више десетина проповеди и поука које потпадају, по речима приређивача, под богословље „израсло из опита личног сусрета са Живим Богом, из целовитог телесно - умносрдачног искуства живог присуства Христа Богочовека као Личности", издвајају се три митрополитова разговора (Мој пут ка Христу, Живом и Васкрслом, Дијалог хришћанина са неверујућим човеком, Живети без подсетника) који нас обавештавају о његовом животном путу, методима пастирског рада, духовно - интелектуалним назорима...

Као и све књиге овог издавача, и ова има мањкавости у такозваном уређивачком делу, односно и у њој је примењен у нашем језику неутемељен етимолошки правопис (србски, сурожски, васеленски). И велика слова се употребљавају супротно правописним правилима. А у предговору и реченице и нови параграфи почињу годинама, односно датумима са арпским бројевима, што такође није сагласно пракси. Без обзира на ауторска убеђења, овако озбиљне књиге (а реч је и о озбиљном издавачу) ништа не добијају, већ само губе, када се приређују на овакав начин. ■

ЗЛО У НАШЕМ ГРАДУ

Два пута током августа у Крагујевцу се десило скрнављење хришћанских светиња. Најпре, цркве Новомученика крагујевачких у Спомен-парку у Шумарицама, а потом највећег крагујевачког гробља. Починиоци још увек нису пронађени, али се из првих саопштења Министарства унутрашњих послова назире да се сумња на малолетнике, повезане слушањем блек-метал музике, односно, музичког правца који у својим екстремним варијантама слави сатану и позива на скрнављење цркава и гробаља. Догађаји су изазвали бурну реакцију грађана, а тим поводом саопштењем за јавност огласила се и Епархија шумадијска

Оскрнављена је новосаграђена Црква у Шумарицама и крстови и споменници на Варошком гробљу. Ово су два догађаја који су дубоко зашталасали и забринули нашу жрадску јавност у последњих месеца дана. Сама шпелта уништена овим вандалским делима, *de facto*, није велика, али је велика узнемиреност коју су изазвале јасне сајанисничке поруке и знаци остављени на зидовима Цркве и крстовима на гробљу. Зло је у нашем граду и многи су остали зашечени ишјајући се ошкуда шо?

Само на први поглед изгледа тешко пронаћи узроке овом чину, вероватно почињеном од сипране жрује малолетника. Та деца, ма шта да су учинила, јесу наша деца. Одрасла у овој средини, формирана у нашем конфузном и поремећеном систему вредности. Она су огледало наше стварности и пре жртве него виновници. Зло се није сада јојавило у нашем жраду, оно већ дуго у њему сипању - у лаж, убиствима, корупцији, преварама, у брачним односима, у комшијским односима... Ако не можемо физичким очима да видимо демоне, можемо њихово дејство да видимо на сваком кораку. Дружим речима, како ће млади човек да разликује добро од зла кад се на сваком кораку сусреће са примерима да је лаж боља од истине, да је корумпираност кориснија од поштеност и мукојрног рада, да се криминалом, па чак и убиствима и те како може сипићи до бојастива. Добро је наивно, засипарело, конзервативно и некорисно. Злом се животи циљеви много брже поспешу. Зайипајмо се, даље, која се по

друшћивена инстинкција недвосмислено залаже и промовише аутистичне људске, па самим тим и хришћанске вредности. Наше је друштво изгубило кохезионе снаге и пореметило и хришћански и људски систем вредности, а за овакво стање нису крива деца. Колико се само дуго, да поменемо као пример, у нашем жраду расправља о проблему ноћних излазака, о томе да су нам деца заменила дан за ноћ, а мало је тога до сада урађено. Хулиганска дела попут оног у Шумарицама и на гробљу не врше се по дану, она су "дела ноћи". Утаквој оштрој клими, нејаведно је и нејачно, одговорности свалили на само једну карику у ланцу васпитања деце, на родитеље на пример. Врло често су они немоћни да одоле и да се суочи са стварима које носи и њихову децу.

Најзад, има ли излаза из овакве ситуације? Наравно да има, али он подразумева озбиљан најор и макар елементарну сагласност најважнијих друштвених институција, поштом школе, Цркве, јавног мњења, политичара у истицању ауθενитичних људских вредности. Зло се неће повући само од себе, њега само добро може да победи. "Пустите децу, и не браните им да долазе к мени" (Мт 19,14), рекао је Господ обраћајући се, пре свега, родитељима. Ако желимо озбиљну и дубоку реафирмацију људских и животињских вредности, што не можемо учинити без Христа. Морал који је на Њему заснован, формирао је културу и начин живота, не само на овим просторима, већ у целој Европи. И он што поново може да учини. А јасно сви видимо, бар нам се чини да сви увиђају, ко-

лико је тежко превазићи последице тог друштвеног експеримента одбацавања Христѐа.

Позивамо младе да активно учесивују у црквеном животи, у радости будуће Царства Божије. Васкрсли Господ даће вам смисао и оправдање живота, вечну доброту и подршку у борби против злочина и сајана. Јер, у позадини овог хулиганског и сајанискичког оргијања над светитиљама крије се, заправо, жеља за религиозношћу, изолационо изражена тежња за Христом.

Ми се надамо да ће поциниоци, ма ко они били, бићи пронађени и кажњени по закону, али много, много је важније да нас не обузме аџи-мосфера "лова на вешице" и да схваћемо поруку коју су нам упућивали деца, наша деца. ■

Из канцеларије епископа
шумадијског Г. Јована

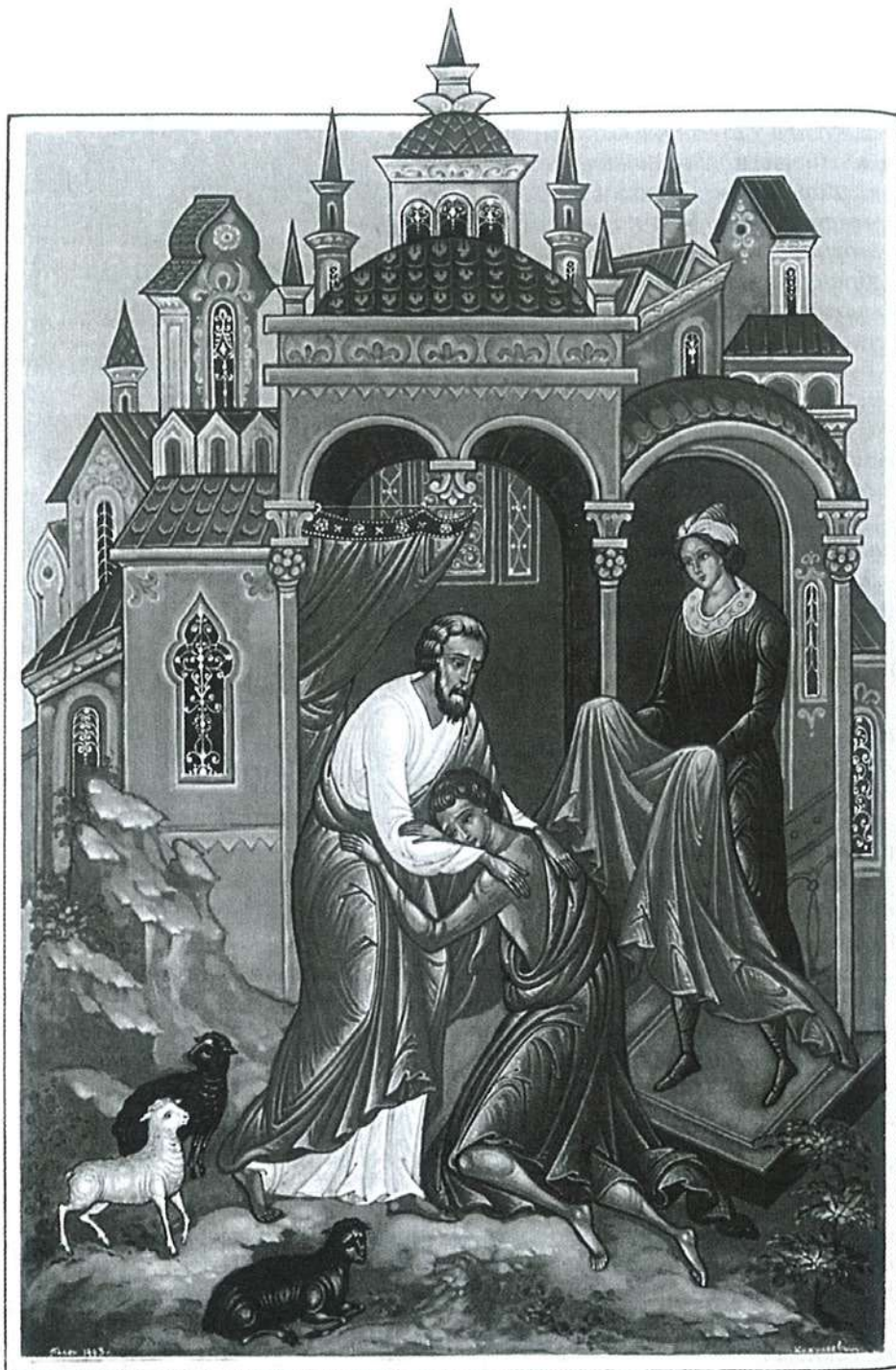
КАКО САМ ПОСТАО ХРИШЋАНИН

Схватио сам да Бог није у нашим напорима да стекнемо којекакве моћи, постанемо чистији или мудрији. Он је Љубав која нас стрпљиво прати и која је мене вратила кући

Рођен сам у доба које је негира-
ло Бога, одрастао међу људи-
ма који Га нису познавали.
Његово име је коришћено најчешће
у псовкама. Образовањем сам рели-
гију видео као део прошлости и за-
сталости српског народа. Наука је
својим садашњим и будућим откри-
ћима обећавала људима све већу
благодат. Ипак, сумња се временом
појавила на хоризонту моје свести.
Материјализам није давао задово-
љавајуће одговоре на све већи број
питања. Моралност сама по себи
није била довољна. Смисао живота
је и даље остајао неразјашњен. А
најгоре од свега било је сазнање да
после смрти све нестаје. Све што
смо постигли, упознали, волели. За-
падао сам у благо очајање са све ма-
њом жељом да постојим у таквом
свету. Полако сам своја интересова-
ња померао према такозваним "гра-
ничним областима науке". Појави-
ли су се паралелни светови, друге
димензије, нумерологија, хороскоп
и томе слично. Узимао сам мало од
овог, мало од оног и пробијао се
кроз дунглу "духовности".

Пред крај треће деценије свог
живота од Бога сам и даље очеки-
вао да се појави да бих поверовао у
Њега. Али, појам неке више силе је
у мени постојао све присутнији.

Прве кораке ка Богу направио
сам ретким одласцима до храма
Светог архангела Гаврила. Најче-
шће сам наилазио на затворена врат-
а. О свештеницима су колале нај-
разноврсније приче. Најчешће ру-
жне. Хришћанство сам, у свом не-
знању, посматрао кроз римокатоли-
цизам, јер је био присутнији од Пра-
вославља. Сметало ми је дељење
хришћана на православне, католи-
ке, протестанте, јеховисте... и ог-
ромна нетрпељивост међу њима.
Сметало ми је то што се хришћани
нису придржавали Божијих запове-
сти. Нисам разумео крсташке рато-
ве, инквизицију, насилно покршта-
вање... Где је ту љубав? Кад су та-
кви верници, мислио сам, вероватно
им ни вера није боља.

Незнање је било огромно, а по-
требе за сазнавањем су нарастале и
јачале. Сазнао сам за "Бахајску ве-
ру". Прихватио сам њихово учење
да су све вере подједнако истините,
да је непотребно борити се због вер-
ских разлика и да би било најбоље
све вере стопити у једну нову, што

би довело до сједињења људских
култура. Учинило ми се вероватним
да се различитим културама у ра-
зличитим временским периодима је-
дан исти Бог јављао на различите
начине, онако како су могли да Га
прихвате, а све у циљу брижљивог
вођења људи кроз време и простор,

до неког тренутка у будућности, кад ће целокупна људска раса изаћи из зла и кренути даље. Чинило ми се да су Бахајци уљудни, културни, пажљиви... све док нисам приметио да се међу собом свађају, оговарају... Опет се појавио несклад између верника и вере. Тада сам помислио да можда не треба поистовећивати веру и вернике. Полако сам напустио Бахајце и поново залазио у дунглу духовних и верских утицаја. Узгред, бавио се астрологијом и увелико се борио за вегетаријанство. читао сам све што ми је долазило до руку у вези духовног света, религије, магије... Опет сам лутао просторима духовног хаоса, у коме су се мешали разни утицаји (понекад контрадикторни).

Пронашао сам Веде-божанска знања истока. Помислио сам: напокон нешто сређено са дубоком хиљадугодишњом праксом. У Веде ме уводи трансцендентална медитација. Хиперинфлација, беспарица, депресије, конфузије, година 1993. Трећи дан по иницирању престао сам са пушењем и следеће две и по године нисам пао у тај порок. Мантра је деловала, нервоза се смањила, исхитреност у поступцима нестала и свет око мене је добио оштрији контраст, дубину постојања. Ништа више није било као пре. Научио сам и Јогу. Правилно дисање, Хата јогу, која доводи организам у складно функционисање. Сазнао сам да човек није само прост скуп материје и енергије, случајно стопљен у биће које живи. Другачијим очима гледао сам на светлост, музику, однос човека са околином. Временом су се у медитацијама почеле кристалисати речи које су давале лепе целине. Записивао сам их и добио молитву. Молио сам се без јасне представе коме се то молим. Осетио сам се сигурнијим. Достигао сам виши ниво и научио Сиди технику јоги летења. Повремено сам био испуњен срећом и љубављу која није имала неки конкретан циљ - била је упућена свима. Упознао сам припадника покрета "Харе Кришна" који је моја знања Веда проширио и продубио. Од њих сам сазнао да је Бог личност.

Мислио сам да сам испуњен у потпуности и да је то оно право! Наштао сам себе! Међутим, постојало је нешто недефинисано на самим маргинама моје свести, нешто једва приметно, тек блага сумња на коју нисам много обраћао пажњу. Од неких медитаната сам чуо да иниција-

ција није само одавање захвалности нашем гуруу, већ и увођење у многобожачку религију истока. Учители нам нису никад јасно оповргли те сумње. Некако сам прелазио преко тих говоркања, закопавајући сумњу дубоко у себе. Имао сам и утисак да код неких људи медитације не сузбијају егоизам и високо мишљење о себи. Припадао сам медитантима којима се временом развијао однос према вери. Постајали смо верници, спонтано, мада не баш са јасном представом о Богу. Постепено се моја пажња окретала ка овим просторима. Почео сам, понекад, одлазити у православне храмове. Нешто ме је вукло тамо, а и били су дуже отворени. Више се не сећам зашто, али почео сам да се крстим пред медитирање. Све мање ми је сметало одбацивање околине, јер сам био познат као "тамо неки секташ". Све више сам пратио новонастале промене у мени. Дешавало се нешто чудно. Све мање сам медитирао и све више сам имао разумевања за оне који су напустили праксу Т. М.

Међутим, говоркања о нашем преласку у многобоштво све су се чешће јављала и немири су постајали све већи. Иако ми хришћанство тада није много значило, постао сам свестан да не желим напустити православље. Зашто, не знам ни сам.

Полако су се проређивала медитирања и све више ми је требало напора да одржим континуитет. Заинтересованост за прва предавања из православне веронауке, која је одржавана при нашем парохијском храму, пробудила је у мени моја тадашња девојка, а садашња жена. Пожелео сам да упознам веру наших предака. Појавили су нови, млади, свештеници са жељом да учине нешто. Били су наоружани вољом. Осећао сам да се дешава нешто ново и важно. На предавањима сам почео да разликујем Православље од осталих хришћанских праваца и сазнао прве информације о Господу Исусу Христу, о Љубави... Много шта нисам одмах прихватао и одлазио сам са веронауке често незадовољан, понекад чак и љут. Сметала ми је искључивост према свему што није Православље. Ипак, нешто у мени је и даље желело да иде на предавања. У почетку сам Православље филтрирао кроз Веде тражећи нешто заједничко. Налазио сам много сличности. Међутим, у једном тренутку искристализовао се појам спасења и то је вероватно био

крај мог лутања. Веде су све више губиле значај, Православље ми постаје све ближе и разумљивије. По први пут осетио сам да свет у коме се крећу сви практиканти различитих самоспознаја и саморазвоја, ако и није опасан, али је сасвим сигурно недовољан. Схватио сам да Бог није у нашим напорима да стекнемо којекакве моћи, постанемо чистији или мудрији. Он је Љубав која нас стрпљиво прати, и која је мене вратила кући. Постало ми јасно да спасење није плод наших личних напора на изграђивању самих себе, већ дар Божији који се задобија у сједињењу са Богом и са ближњима. Почео сам да схватам и прихватам Цркву. Озарила ме је неизрецива светлост Васкрсења. Спознао сам да је Исус заиста Син Божији, да је Бог, тачније Богочовек, а не обичан мудрац, пророк или гуру.

И сада сам ту. Круг је затворен. Опет сам у оној тачки у којој стојим пред храмом, само он сад није затворен, а свештеници ми нису мрски ни одбојни. Хвала Господу Богу! ■

Владимир Росић

ВЕЧЕРЊА

Смоћнем ли ово дубином у
вечерњу?

Или је њој, ил' дубина се
ојвори где болело.
Тихо њој муци бродим смерни
раб.

Пакао мени, Оче, бољезан,
драгу на њу,
Расјочи о расјочи раба.
Дубље дно души но
шриљењу,

Без дна реч ова смерна у
вечерњу.
Расјочи о расјочи раба,
Корену овом дај црва да
нагризе.

Јер и њакао је њвој, и
јројоје.
Из ове ојорине залајим
њојоло и њој.
И корен њој корен мање моме
сјирадању.

Расјочи о расјочи раба.

Момчило Настасијевић

ПОСЛЕ СТО ДВАДЕСЕТ ГОДИНА У НОВОМ РУХУ

Након обнове фасаде следе и други радови, од којих су најзначајнији рестаурација звоника и увођење подног грејања. Црква позива вернике да дају добровољне прилоге

На празник Светог свештеномученика Григорија 30. септембра/13. октобра ове године, Храм Успенија Пресвете Богородице у центру Крагујевца, познатији као Нова или Саборна црква (зато што се уз њу налази и седиште епископа шумадијског г. Јована), званично ће прославити 120 година свог постојања. Овај јубилеј дочекаће у новом руху, са обновљеном фасадом и звоником што је само део рестаураторских радова који су на овом храму започели још у октобру 2001. године. Рестаурирана црква променила је боју, уместо некадашње жуте, сада је офарбана у комбинацији бледо окер и царско (или мученичко) црвеног. Осим овога, срушени су и чеони делови зграде који су од временских непогода штитили места где су паљене свеће. То и није био аутентичан део старог храма. Надзидан је за време столовања блаженопочившег епископа Саве, да би се изместило паљење свећа из унутрашњости храма, а сада ће се свеће палити у преуређеном делу звоника (зиданом почетком прошлог века средствима задужбинара Симе Радуловића).

Сама зграда храма подигнута је крајем деветнаестог века. Идеја да се уз Цркву Свете Тројице, задужбину кнеза Милоша Обреновића, данас познату и као Стара црква, сазида још један храм потекла је за време владе кнеза Михаила, далеке 1865. године, а место је изабрао кнез Милош, уклањајући одатле пијацу. Пре пијаце, причало се да је овде било и турско-српско гробље чије је уклањање такође наложио кнез Милош. Пројекат нове цркве урадио је један од првих српских архитеката Андрија Андрејевић, а камен темељац, на Петровдан 1869. године положио је малолетни кнез Милан Обреновић у присуству митрополита Михаила (Јовановића), двојице владика, као и представника Владе. Црква се градила 15 година, до 1884, када је (30. септембра/13. октобра)

митрополит Теодосије (Мраовић) извршио њено освећење.

Што се тиче архитектуре, подсећамо на две особености: лантерну на кубетима која постоји само на овој цркви, карактеристична је за римокатоличку сакралну архитектуру и правоугаону олтарску апсиду која је као таква ретка и на Западу и на Истоку.

„Рестаурација фасаде, после скоро 40 година, највећа од како је црква сазида, планирана је још за живота владике Саве, али је због његовог изненадног упокојења одложена, тако да су први радови кренули тек у октобру 2001. године, залагањем тадашњег администратора, епископа зворничко-тузланског г. Василија“, прича протојереј ставрофор Радован Чанчаревић, старешина Саборне цркве и додаје:

„Сви радови се одвијају под надзором стручњака из Завода за заштиту споменика културе а такође и проф. др Љубе Драгићевића из Београда. У првој фази обијен је стари малтер до цигле, испрани су зидови и нешто је рађено на централном кубету. Од доласка Његовог преосвештенства епископа шу-

мадијског г. Јована урадило се много. Најпре, на препокривању цркве бакром из Севојна, а онда су дошли и остали радови на зидовима и симсовима. Следећи корак је реконструкција звоника, који би требало да буде у истом стилу као и црквена фасада, а потом и увођење подног грејања. У рестаурацији храма мислило се и на инвалиде па су тако дозидане косе равни на улазима и у саму цркву и у звоник где ће се палити свеће, за лакши улазак оних који су у колицима.“

По речима протојереја ставрофора Чанчаревића, до сада је утрошено око осам милиона динара, а за наставак радова потребно је још скоро шест. Средства су највећим делом обезбедена преко државе, и то како из републичких фондова, тако и из савезних, а око милион динара дала је и Скупштина града Крагујевца, док се део скупио и из прилога парохијана и свештеника. Старешина цркве позива вернике да и даље дају своје прилоге и подсећа да то могу учинити преко својих свештеника, код продаваца свећа у порти самог храма, који имају посебне налоге и издају признанице, као и на благаяни Црквене општине Саборне цркве. Такође, истиче да је „Заставина“ Фабрика аутомобила гратис урадила 11 крстова од нерђајућег челика као и да су се у важне донаторе уписали „Златар Ђани“, који је урадио позлату највећег крста, а за позлату осталих новац је дала агенција за некретнине „Брковић“.

Започета рестаурација највећег крагујевачког храма, према очекивањима овдашњег свештенства, биће готова до краја ове календарске године. То, наравно, зависи и од прилива средстава, па је стално отворен позив за све оне који су у прилици да пруже финансијску помоћ Цркви. Подизање дома Божјег, да подсетимо, спада у сам врх добрих дела која су део наше светосавске традиције. ■

Гордана Јоцић

ПАТРИЈАРХ ВАРНАВА И ОБНОВА МАНАСТИРА ТРЕСИЈЕ

Из сећања архимандрита тресијског Јована (Маричића): "Затим смо, прича отац, ухвативши се по двојица унакрсно рукама, патријарха наизменично носили новопротрченим путем и донели све до манастира"

Обнова манастира Светих архангела, Тресије, почела је за време патријарха српског Варнаве, 1936. године. У то време манастир је припадао Београдско-карловачкој митрополији (све до оснивања Шумадијске епархије, 1947. године).

Иницијатива за обнову манастира Тресије потекла је на овај начин:

По сопственом казивању, Стаменија Ивковић из села Дучине, имала је виђења и то у више наврата, у сну и на јави. Она сведочи: "Јавља ми се жена, оловљава ме по имену и налаже ми да идем и да говорим свештенству да је ради спасења народа потребно отпочети обнову манастира Тресије. Такође, каже ми да ће се у самом олтару цркве отворити извор целебне воде, која ће исцелити многе."

Како Стаменија није могла да утиче на започињање обнове манастира, јер њене речи нико није узимао за озбиљно, јављања су се понављала и увек су имала исту поруку. Бивало их је овде, на Космају, док је чувала овце, као и код њене куће, у Дучини. Говорила је да јој се једном приликом, зими, пре самог сванућа јавио светитељ са истим саопштењем, а када га је запитала: "Ко си ти?", светитељ је одговорио да је он Свети Сава. И тако, време је пролазило, а јављања су се настављала. Стаменију је веома мучило и притискало то што се њене изјаве од стране свештенства нису узимале у обзир.

Једнога дана пожалила се припаднику Народне хришћанске заједнице, богомољцу Рајку Спасојевићу из села Раниловића. "Велим", каже она, "брате Рајко, стално ми се јавља и ја говорим, али нико ништа не пред-узима. Не знам више шта да радим."

А тај Рајко је потоњи монах Пафнутије, сабрат манастира Тресије. Он је нама, тресијским монасима, о свему овоме више пута причао.

Ево сада шта јој је одговорио брат Рајко: Ја њој кажем по имену: "Сестро Стаменија, ускоро ће бити освећење нове цркве у Рогачи, а ја ћу после свете Службе и ручка да те приведем патријарху, па му ти све

лепо испричај." И тако је и било. У октобру 1934. године било је освећење цркве у Рогачи. Том приликом није дошао патријарх Варнава, већ је дошао владика Тихон, који је и осветио цркву у Рогачи. Када је већ све било обављено уђем ја код владике Тихона и испричам му све о сестри Стаменији и о јављањима светитеља.

Владика ме саслуша и каже да је позовем, да је лично види и чује. Када је ушла, владика јој је рекао да седне, а он је узео папир и оловку. Затим је рекао: "Е, хајде сестро, све ми полако и по реду реци, када и како си имала та јављања и виђења." Стаменија је све по реду казивала, од првог до последњег, а владика је записивао. Касније је однео тај запис и предао га патријарху Варнави. На основу речи владике Тихона и свега записаног патријарх Варнава је донео одлуку да се приступи обнови манастира Светих архангела, Тресије, на Космају.

А сада ово даље опет ја, Јован, говорим: Сећам се, у то време било ми је десетак година, једне вечери, вративши се са кулука (како се то онда звало), мој отац Ђорђе причао нам је како је са још неколицином људи тога дана био одређен да просеца шибље и прави пролаз од пута на којем је стајао фијакер (по другим изворима патријарх је доведен аутомобилом - прим. приређ.), којим је доведен патријарх Варнава, па све до рушевина манастира. "Затим смо" прича отац, "ухвативши се по двојица унакрсно рукама патријарха наизменично носили новопротрченим путем и донели све до манастира." Обишавши рушевине патријарх је донео коначну одлуку о започињању обнове манастира. (Ова посета је записана у Летопису цркве неменикућске и догодила се 19. јула 1935. године - прим. приређ.)

Основан је грађевински одбор на чијем је челу био чувени протојереј-ставрофор Стеван Димитрије-

Тресије у току обнове

вић, професор Богословског факултета СПЦ у Београду. Председник грађевинског одбора је био Душан Сурма, у то време парох рогачки, иначе Чех. Из патријаршијске касе за градњу манастирске цркве и манастирског конака одобрена је новчана сума од милион тадашњих динара. Конак, величине десет пута педесет метара, био је једним делом предвиђен за дечије обданиште. Пројекте за манастирску цркву и конак израдио је јануара 1936. године државни архитекта Момир Корунковић. Грађевинске припреме, земљани радови, набавка камена и другог грађевинског материјала отпочели су 1937. године. Радови су од 1938. до 1940. године споро напредовали, јер је извођач био неки Хрват који је, како се претпоставља, саботирао. Када се у касну јесен 1940. године, због зиме, престало са радовима, било је урађено следеће: Црква је била озидана и засведена, купола је била озидана само до половине предвиђене висине, тако да је остао отвор, а на конаку је каменом било озидано само ниско приземље.

Ја, Јован, сећам се тог озиданог приземља. У годинама 1942-3. имао сам тринаест-четрнаест година и гazio сам те зидове дечачким ногама, гледајући их задивљено, јер су за мој ондашњи, дечачки, појам са својим многобројним преградама изгледали веома лепи, као нека шаховска табла. Наредне, кобне 1941. године, радови нису настављени, јер је избио рат. И све је то тако стајало до 1947. године. ■

*записао свештеник
Никола Миловић*

О ПРЕТВАРАЊУ НИКОЉА РУДНИЧКОГ У МИРСКУ ЦРКВУ

Током сто педесет година, од 1836. године па до последње деценије XX века, Никоље Рудничко у Шаторњи, угледни манастир из XV века, био је мирска црква.

Остало је забележено да је у том периоду исказивана велика небрига о овој светињи

Запамћено је да су се и Карађорђе и Милош Обреновић, током најжешћих прегнућа за ослобођење, са великим поштовањем односили према манастиру Никољу у Шаторњи, угледној задужбини из 1425. године, деспоту Стефану верног властелина Николе Дорђановића, који је издржао све турске погроме и чак почетком XVIII века обновљен. После великог пострадања 1803. године, када је од „Рудничког бика“ - Сали аге, брата Кучук Алије, потпуно пострадао (у манастирској школи изгорели су четрдесет ђака и два калуђера), црква манастира је, по бележењу Б. Дробњаковића, „када су се доселили Павловићи, а то ће бити око 1809. године“ била порушена. Али, наилази се на сведочанства да је Никоље обновљено већ 1811. године, односно да је 1817. уследила велика грађевинска преправка, када су на западу дозидани нова припрата и монументални звоник. Зна се и да су мештани јасеничког краја у септембру те године од кнеза тражили дозволу „да црков Никољу граде“. Да се Милош Обреновић према овом манастиру са уважавањем односи види се и по врло квалитетно рађеним, од дворског сликара, престоним иконама Богородице и Спаситеља из 1824. године које за спас и помиловање „књаза сербскога господара Милоша Обреновића, супругу и чада их“ прилаже овај владар. Овакве иконе поклањао је само угледним светињама. И игуман првих деценија XIX века био је уважавани монах оног времена Јосиф Вукмировић из Новог Сада.

Имајући у виду овакав статус, није лако објашњиво зашто је 1836. године Никоље претворено у мирску цркву. Можда се, посредно, могу извући закључци о разлозима, када се види садржај једног документа који о овом питању кнез Милош упућује Управителном савету 28. септембра 1836. године и у коме је манастирска имовина у цантру пажње:

Никоље као мирска црква

Поводом њим, ишло смо реши-
ли, манастир Никољу у мирску цр-
кву преобратиши, нашли смо за до-
бро, нека добра истој манастира
продају, а нека при цркви остави-
ти.

Остављамо њак при цркви

1. Све уџваре црквоне, у цркви
находеће се,
2. Све књиже црквоне,
3. Зданије код цркве налазеће
се,
4. Онолико намешћа, колико је
појребно, да се намести једна соба
за ошменије гостје,
5. Воденица,
6. Ливада од 10 коса,
7. Оно њарче земље, ишло је нејо-
средно око цркве.

Овде има једно
примеченије, да се не
прода какво њарче зе-
мље, које би после
цркви на досаду би-
ло, и. ј. које би цркви
долазак зајворило,
када би у руке дружо-
ва дошло, које би ња
као имаоц, може би-
ти, заградио.

Ово саопштијају-
ћи прејоручујемо Со-
вету, да прејоручи
Исправническу о-
кружја крађујевачкој,
да ово у договору са
духовним, од Конси-
сторије одределиши
се имајућим лицем,
једног члена свога с
реченим духовним ли-
цем изашаје и јроча
добра манастира Ни-
коље посредством о-
ве комисије реченим
начином у новац учи-
ни, њај новац у подо-
башелни рачун сстави,
и као јравилно цр-
ковно пришежаније у
јодобашелни јоредок

јосстави, о учињеном јодобашелни
рајорит јоднеши нам имајући.

Може бити да владар није само-
иницијативно донео одлуку да мана-
стир постане мирска црква. Из на-
веденог документа види се да је вр-
ло важно питање које одређује ста-
тус Никоља манастирска имовина, о
којој Милош у то доба сигурно није
имао интерес да расправља. Не мо-
же се веровати да је по среди неки
виши државни или црквени разлог.
Дакле, манастирске шуме, њиве и
ливаде, вероватно су, од поменуте
комисије, могле јефтино да се купе,
што је неки локални моћник испо-
словао код кнеза. И каснија небрига
окружења, приметна све време док
је Никоље било мирска црква, до
1987. године, упућују на овакав за-
кључак. ■

Н. Ј.

2 ечија страна

"Који не њими Царсѣва Божјега као деѣ неће ући у Њега."

Лук.18:17

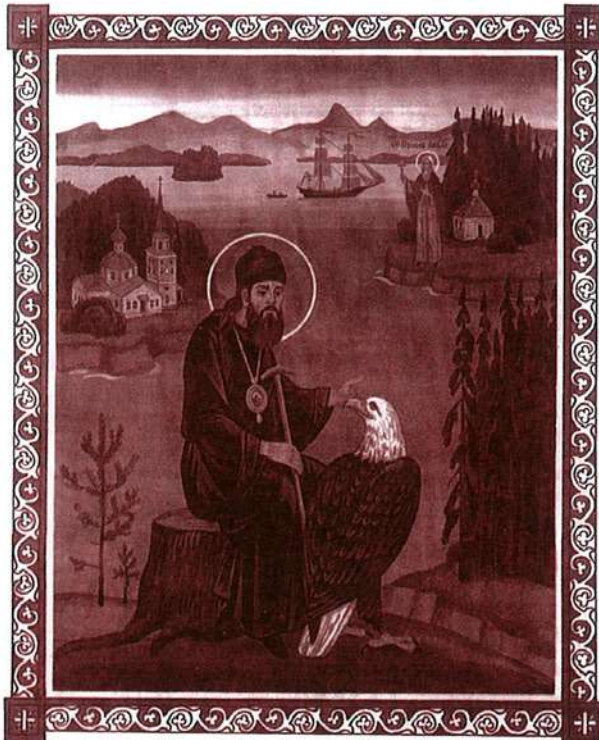
СВЕТИ ИНОКЕНТИЈЕ АЉАСКИ И ОРАО

Децо, прави хришћанин је човек преиспуњен љубављу, како према Господу Богу, тако и према свим људима, па и према животињама и биљкама. Он не жели да повреди ништа што је живо. И не само то, он се труди, колико је год то у његовој моћи, да свакоме помогне.

Светитељи су људи који су се својом вером, својом љубављу и својом добротом сасвим предали Богу, тако да их је Он испунио својом благодаћу, још више разгоревајући огањ љубави и самилости у њима. Пошто су силом Божјом успели да се отргну од робовања греху светитељи имају однос према животињама и према свој природи онакав какав су имали наши прародитељи Адам и Ева док су били у рају.

Овде ћемо вам испричати једну истиниту причу о Светом Инокентију Аљаском и о његовој доброты и пажњи према једној птици.

Свети владика је живео на Аљасци, у близини места које се звало

Ситка. Једном приликом је изашао у шетњу изван насеља и у неком жбуњу угледао уздрхтаог орла, који је био повређен и није могао да лети. Владика Инокентије га је пажљиво узео желећи да превиде ње-

гово рањено крило. Препознавши у њему истинског угодника Божијег птица се није уплашила. Владика је ставио птицу у корпу, однео је својој кући и тамо је неговао два месеца.

Када је крило било излечено, Светитељ је пажљиво однео птицу на једно брдо и пустио је да одлети у природу, где је и припадала. Али, десило се чудо и птица се вратила, не желећи да се одвоји од светог владике. Свети Инокентије ју је поново пустио, па је орао убрзо ипак одлетео.

Неколико месеци након овог догађаја, Светитељ је стајао на тераси. Изненада, орао је слетео испред њега и начинио три поклона, одајући му почаст као владици. То су видели два човека која су тада била у близини. Они су још причали да се домаће птице и ситне животиње, које су биле у Светитељевој кући, нису нимало уплашиле, већ су биле сасвим мирне и нису побегле иако су биле лак плен за орла. ■

ГОСПОД ИСУС ХРИСТОС БОЖЈЕ ОБЕЋАЊЕ

Децо, Бог нас јако воли. Када нас је створио дао нам је дивну земљу да уживамо, управљамо и бринемо о њој. Дао нам је да видимо, чујемо, миришемо, осећамо. Дао нам је маму, тату, брата, сестру, баку, деку, друга и другарицу... да не будемо сами. Обдарио нас је и нечим још драгоценијим а то је слобода.

Да ли знаш шта је слобода? Слобода је кад можеш да бираш. На пример, можеш да бираш своје пријатеље. Можеш да изабереш да будеш добар или да будеш неваљао - зао. Можеш да изабереш да говориш истину или да лажеш.

Наш избор нас може одвести у два различита правца. Када верујемо у Бога, следимо његова упутства која нам је дао за срећан живот. Тај

избор нас води ка Богу. Када престанемо да верујемо у Божију љубав и да обраћамо пажњу на Његова упутства, наш избор нас удаљава од Бога.

Ако изаберемо да грешимо удаљујемо се од Бога. То је као кад имаш пријатеља који те лаже, превари, повреди твоја осећања. То уништава поверење које постоји међу пријатељима и раздваја их. Такво понашање се назива - грех.

Бог је створио и првог човека Адама и прву жену Еву. И они су имали слободу избора и погрешно су је искористили. Били су створени да живе у рају, али су направили грех и лажући Бога морали да се одвоје од њега као њиховог пријатеља.

Нешто врло тужно дешавало се са људима и женама као резултат

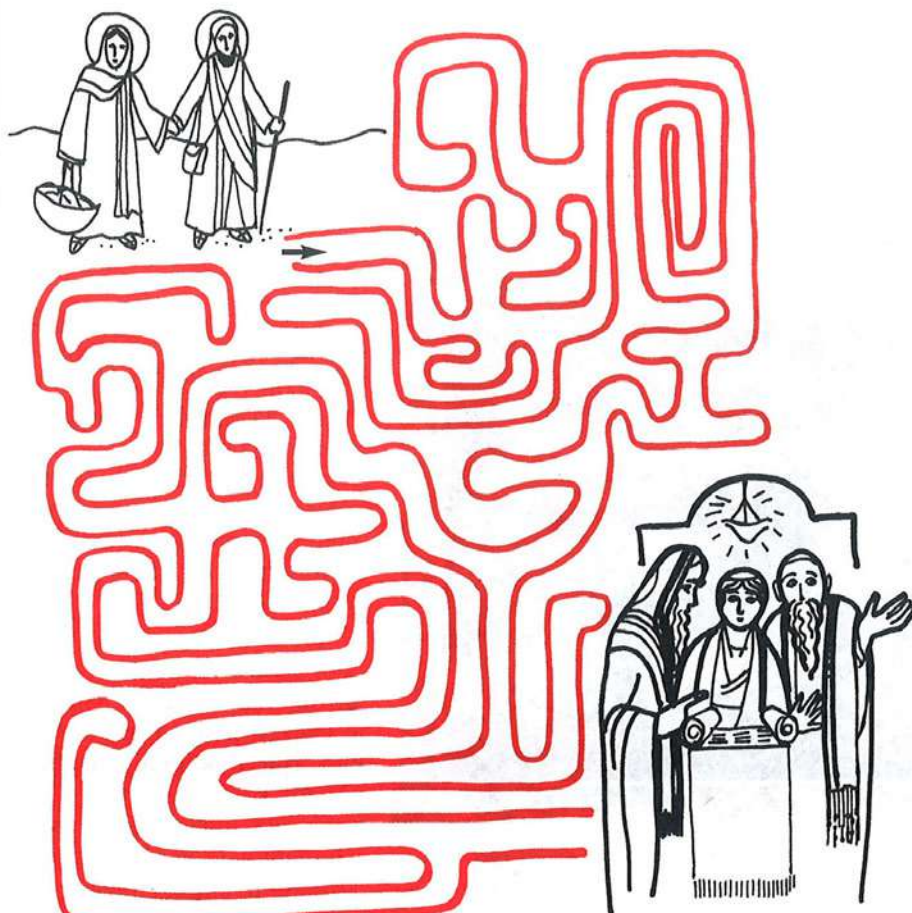
овог греха. Почели су да се боре једни са другима. Удаљили су се толико од Бога да нису знали како да се врате. Они су се изгубили.

Али нису сви. Неки су били добри и желели су поново да имају Бога за пријатеља. Њима је Бог дао обећање да ће им послати Спаситеља чији ће задатак бити да им покаже пут како да се врате Богу. Његово име ће значити "Бог је са нама".

И Бог је испунио обећање. Послао је Спаситеља свог Сина. Тај Син се зове Господ Исус Христос. Он је стално са нама и биће са нама до краја света. Он је Пут којим сви треба да идемо. Кад год нам је потребан Он нас чује, треба само да га дозовемо речима: "Господе помилуј". ■

ИСУС У ХРАМУ ЈЕРУСАЛИМСКОМ - ДЕТИЊСТВО У НАЗАРЕТУ

Помозите Марији и Јосифу да пронађу Исуса у храму

Родитељи његови иђаху сваке године у Јерусалим о празнику Пасхе. И када му би дванаест година, изиђоше они у Јерусалим по обичају празника. И када проведоше дане, и враћаху се, оста дете Исус у Јерусалиму; и не знаде Јосиф и мати његова; него, помисливши да је са друштвом, отидоше дан хода, и тражаху га међу сродницима и познаницима. И не наставши га, вратише се у Јерусалим да га траже.

И после три дана нађоше га у храму где седи међу учитељима, и слуша их, и пита их. И сви који га слушаху дивљаху се веома његовој разборитости и одговорима. И видевши га запрепастише се, и мати његова рече му:

- Чедо, што нам тако учини? Ево отац твој и ја тражисмо те с болом.

И рече им:

- Зашто сте ме тражили? Зар нисте знали да мени треба бити у ономе што је Оца мога?

И они не разумеше реч коју им рече.

И сиђе с њима и дође у Назарет; и беше им послушан. И мати његова чуваше све речи ове у срцу своме. И Исус напредоваше у премудрости и у расту и у милости код Бога и код људи. ■

(Лук. 2: 41-52)

ДА СЕ ЗАБАВИТЕ И НЕШТО НАУЧИТЕ

- Хришћани верују у:
 - Буду
 - Свету Тројицу
 - Мухамеда
 - Јехову
- Свету Тројицу сачињавају:
 - Христос, Буда и Мухамед
 - Отац, Син и Пресвета Богородица
 - Отац, Син и Свети Дух
 - Господ Исус Христос, Свети Јован Крститељ и Свети Петар
- Господ Исус Христос се родио:
 - на Васкрс
 - на Богојављење
 - на Бадње вече
 - на Божић
- После васкрсења један ученик Господа Исуса Христа није одмах поверовао у то. Како се он звао?
 - Јуда

- Јован
 - Петар
 - Тома
- Црква је:
 - зграда
 - свештенство
 - заједница
 - патријарх и епископи
 - Слике на зидовима у црквеним храмовима се зову:
 - фреске
 - фотографије
 - иконе
 - графики
 - Свети Дух се на црквеним сликама приказује као:
 - светлост
 - анђео
 - човек
 - голуб

- Бројаница се носи:
 - на левој руци
 - на десној руци
 - на обе
 - није важно на којој
- Најважнија књига у Цркви се зове:
 - читанка
 - Свето Писмо
 - песмарица
 - молитвеник
- Имена четири јеванђелиста су:
 - Марко, Јован, Петар и Јаков
 - Василије, Григорије, Јован и Стефан
 - Матеј, Марко, Лука и Јован
 - Михајло, Гаврило, Рафаел, Израел

Тачни одговори:

1) 6 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100)

ПРИЗИВ СВЕТОГ ДУХА НА БАКЕ ЗА УСПЕШНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ

Последњих дана августа, понегде и првих дана септембра, у већини храмова Православне епархије шумадијске одржано је богослужење на којем је призван Свети Дух да благослови почетак школске године.

Црква се молила Господу да пошаље на окупљене ученике и њихове учитеље духа мудрости и разума, да им отвори ум и уста, просвети њихова срца ради при-
мања корисних наука. Молитвом је

још тражено да се из њихових срца одагна младалачка лудост, да се уклоне од зла и чине добро, те да приме, разумеју и памте све што је добро и корисно за душу у наукама које изучавају. ■

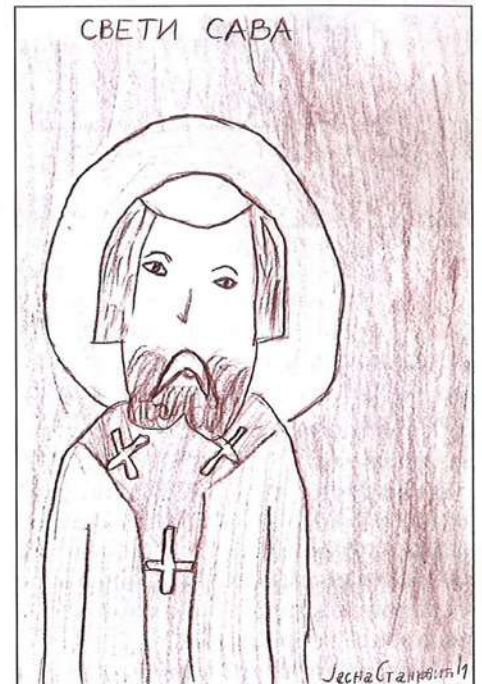
ВЕРА У БОГА

Ти који знаш мисли моје
Ти који о нама сјајно бринеш
Ти који си Отац наш
који о нама све знаш

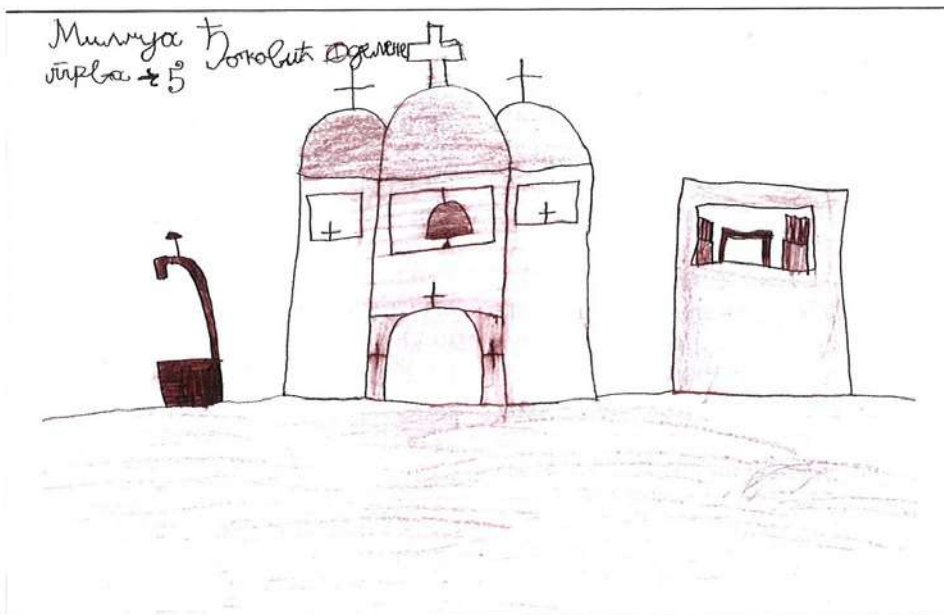
Помози да браним веру своју
да је волим као мајку моју
да вера међу људе завлада
да у свима живи нада

Нада за љубав
Нада за срећу
за срећу њонајећу
Нека вера срца испуни
Нека су срећни сви људи!

Лазар Трифуновић III /I
О.Ш. "Вук Стефановић Караџић"
Крагујевац

Јасна Сijanковић I/I
"Вук Стефановић Караџић", Крагујевац

Милица Ђоковић I/5 О.Ш. "Вук Стефановић Караџић" Крагујевац

МОЛИТВА ЗА УЧЕЊЕ

Свеблаги Господе,
пошаљи нам благодаи Твоја
Свеиоџ Духа
да оснажи наше духовне силе
да би, иазећи на учење које нам
се предаје
иорасли Теби,
нашем Творцу на славу,
родитељима својим на радоси,
а Цркви и Отацбини нашој на
кориси.

СВЕТООТАЧКА РЕЧ О ДЕЦИ

"Вера, послушност и незлобивост главне су одлике детиње душе. Уз то још долази бестрасност и радост. Дете није среброљубиво, дете није похотљиво, дете није славољубиво, оно има око непомућено пороцима и радост непомућену бригама".

Свети владика Николај Жички

У ПОЧЕТКУ МАЛИ И ЗА СТИХАР

И моји другови верују у Бога, али им је тешко да устану рано, а ја сам се навикао и сада идем, када ме нико не гура, каже млади чтец Никола Брковић из Цркве Свете Петке у Крагујевцу

У православним храмовима Епархије шумадијске, као и свуда у Српској православној цркви последњих година све је већи број деце која су укључена у богослужења и живот Цркве.

Један од њих је и четрнаестогодишњи Никола Брковић, који већ неколико година чтеца у крагујевачким храмовима. Учествовање на богослужењима само је део његовог укупног доживљаја црквеног живота коме се верно предао од крштења у својој четвртој години, подстицањем очевим васпитањем и изузетним старањем крштеног кума. Управо је пошао у осми разред у школи "Свети Сава", а када је заврши намерава да упише Богословију. Талентовани је каратиста, члан Карате клуба "Крагујевац", трећи у својој категорији у Европи.

Присећајући се најранијих успомена везаних за Цркву, Никола препричава своје крштење у манастиру Светог Николе у Драчи код оца Авакума и прву посету манастиру Дечани 1995. године. За крштење каже да му је служба изгледала дуга, што је познат доживљај при првом доласку у храм (касније се богослужења доживљавају као све краћа), а у Дечанима му се свидео сам долазак у место као из бајки, где сваког тренутка очекујете да поред вас пројаше свети краљ Дечански. Бога је замишљао као филмског јунака из "Исуса из Назарета" и стално се надао да ће Он доћи у Крагујевац да проповеда нешто од онога што је проповедао на филму. Доцније је, уз помоћ веронауке, схватио да је Бог љубав и да је Он "Пут којим треба да иде".

На црквени пут га је први повео крштени кум Драган Божовић из Панчева који је организовао "такмичења" из веронауке за Николу, његовог старијег брата Ненада и своја два сина.

- Када сам пошао у први разред отац ме је одвео на веронауку у Цркву. Ишли смо брат и ја, а и моји кумчићи у свом граду. Онда би се сајали а наш кум би организовао такмичења. Саставио би и фотокопирао по 200 питања, потом одредио екипе и одређивао време. То нам је било јако занимљиво. Обично смо побеђивали ја и његов старији син. Једва смо чекали те сусрете, да видимо ко је научио више. За награду смо увек добијали колаче или нас је водио на ћевапе, прича Никола.

Значајну улогу у развијању Николине љубави према богослужбеном животу имао је и свештеник Живота из цркве на Аеродрому. Једнога дана позвао је њега и његовог брата да му помогну при богослужењу. Никола се тог дана сећа по стихару који је био превелик да би могао у њему нормално да хода а да се негде не споплете.

- Први пут сам био толико мали да нисам могао да обучем стихар па сам стајао са стране, а мој брат је прислуживао. Онда сам се досетио па сам следећи пут донео од куће канап и наредна два месеца њиме подизао стихар од земље. Сад сам порастао и носим ђаконски стихар. Од како је изграђена црква Свете Петке прешли смо у њу, на позив нашег пароха оца Драгана Брашанца. У њој понекад нема ко ни да пе-

ва, па певамо брат и ја. То највише волим, као и држање убруса уз причешћивање.

У почетку су, додаје, другови гледали са мало подозрења на његову навику да недељом и празником иду у цркву, а посебно на то што редовно пости све постове, али мало помало почели су и сами да му се придружују. Однедавно на богослужења и де и његов најбољи друг Немања.

Никола каже да сви његови другови верују у Бога. Понекад и долазе у цркву, макар на Бадње вече, али је многим тешко да устају рано ујутру сваке недеље. Његови другови признају да се међу њима Никола највише разуме у црквена питања па га на ескурзијама по црквама терају да он први уђе, а они после гледају од њега шта треба да раде.

На питања имали и каква су његова искушења у духовном животу, која иначе редовно исповеда свом духовнику, некадашњем игуману дечанском, а сада владици Теодосију, каже

- У почетку сам и сам имао проблем са раним устајањем, углавном због лењости. Тад је мене и брата отац мало гурао. Сада сами идемо, чак и када он отпутује негде. Понекад имам проблем са послушношћу родитељима. Али схватио сам колико је то важно на једном поучном примеру. Мајка ми је стално говорила да се пресвлачим кад дођем кући из школе и обучем нешто старо, али ја сам знао и да је не послушам. Онда сам једног дана поцепао тек купљено одело и схватио сам колико сам погрешно што је нисам слушао. Међутим, углавном немам много искушења. ■

ПОЗИВ ЗА САРАДЊУ

Редакција позива сву децу из Епархије шумадијске, а нарочито ученике веронауке, као и њихове вероучитеље, да нам шаљу приче, песме, цртеже и остале радове, а ми ћемо најбоље објављивати на овим странама.

Такође, Вас позивамо да будете кумови нашој "Дечијој страни" и да нам шаљете предлоге за њено име. Адреса редакције је: "Каленић" Владимира Роловића бб 34.000 Крагујевац, са знаком "за Дечију страну".

Мада је историја уметности посвећивала знатну пажњу нашој средњовековној црквеној скулптури која се чешће именује као пластика

или рељеф, јер „код нас нема безмало ниједне значајније цркве на којој не би било вајарских радова, портала, прозори, консоле аркатура, капители стубова, иконостаси, саркофази, надгробне плоче, све је то било, скоро увек, више или мање украшено пластиком“ - ова врста уметности у наше дана постаје врло актуелна поводом Богородице Соколичке која је најпре била изложена у њујоршком Метрополитену на изложби *Византија - вера и снага*, а ових дана у атријуму београдског Народног музеја. Реч је о каменој скулптури у природној величини Богородице са Младенцем у крилу, из XIV века, која је била у тимпанону изнад главног портала манастира Бањске, летос оживљеног после више векова, а пренета је у манастир Соколицу код Косовске Митровице када је Милутинова задужбина претворена у цамију.

„Рађена је у духу византијске иконографије, вероватно са обе стране, као на тимпанону студеничког портала. Бањска - Соколичка Богородица је фронтално постављена на престолу; држи у крилу малог Христа који десном руком благосиља, а у левој држи ротулус. Престо на коме седи Богородица са Дететом и дугуљастим округлим јастуком, исклесан је у плитком рељефу од лозица са стилизованим цветовима који су могли да буду попуњени пастом у одговарајућој боји предмета. Сачувана фигура Детета у крилу Богородице у Бањској, употпуњује уништenu фигуру Христа у крилу Богородице на тимпанону Студенице. Иако је ова фигурална представа Богородице са Дететом „примитивнија“ од студеничке, она се може упоредити са неким делима из града Котора, те се може са више сигурности истаћи да су которски скулптори учествовали са неким од домаћих клесара у скулпторским пословима око украшавања Бањске.“

Литература бележи да је Богородицу Соколичку 1920. године открио песник Растко Петровић. О свом путовању, у београдском *Времену* објавио је поетски запис *Светла сељанка на Косову*, из којег преносимо делове који, најпре ослика-

ПЕСНИЧКИ ЗАПИС О БОГОРОДИЦИ СОКОЛИЧКОЈ

Јавност се за камену скулптуру Богородице Соколичке заинтересовала током њеног излагања ове године у музејима Њујорка и Београда. О овој вајарској представи Богородице са Младенцем први је пре више од осам деценија писао песник Растко Петровић

вају и тада велико страдање Срба од Арбанаса, а затим поетским језиком говоре о узбуђујућем сусрету песника са Богородицом Соколичком:

„То беху читави предели што углављени међ планинске ланце живљаху још увек скоро сасвим независно. Становници њени не одвајаху се од пушака, кидишући свуда на словенског сељака или на мирног трговца; али би тржишних дана ипак силазили са потпуно наивним и безазленим изразом лица, гонећи испред себе своје мазге натоварене дрвима (међ којима се скриваху цеви пушака), сироом и воћем. Јуче још онако хитри стрчавају низ стезе, када је требало кога срести и опљачкати, они корачаху сад повијени, лењи и крмеливи. Онда ми баш извесни познаници обратише пажњу да се на висоравни што је међ гребенима налази један мана-

стир из времена немањихког, и једна Богородица коју сматрају чудотворном. Раније су сељаци о сабору одлазили гомилама да играју оро, да се исповедају и метанишу; сада већ више годинама, откако прваци арнаутски ту узеше власт у своје руке и држе се стално на ратној нози са мирним сељаком, нико већ тамо не одлази, а сам игуман још једино је чувар манастирских кључева, али годинама већ чека у граду час када ће се смести вратити своје храму. Ваљда ниједан културан човек још није био походио задужбину, те бејаш сав узбуђен и на помисао да бих можда ја могао бити први.“

(...)

„Недалеко одатле налазио се малени средњовековни манастир (посвећен Покрову Пресвете Богородице, подигнут крајем XIV или почетком XV века) на планинском боку, који је гледао камене мајдане и села угнездена на боку супротне планине. Под манастиром, који носи гордо име Соколице, види се најпре један широки камени студенац на луле; жене које ту захватаху воду, видевши људе да се приближавају, разбегоше се одједном као преплашене птице, остављајући за собом своје судове и сакривши се у једну оближњу кулу, ограђену, као тврђава, високим зидовима. Ја сам видео већ неколико таквих грађевина, које су ме увек у овим крајевима подсећале на средњи век наше народне поезије.

Кула, неколико пута већ рушена за време турско топовима, и спаљивана, била је стално изнова и све јаче грађена. Тако су се крај ове последње видели зидови једне раније, широки преко четири метра. Њен поседник био је чувени Исо Бољетинац, који је до своје смрти држао цео овај крај својом надмоћношћу,

од које је чак и сам султан презао или са којим се имао борити као са стварном силом. Прича се да су у то доба наши сељани, у време манастирске славе, могли ићи њој у поноћи, ненаоружани, са тепсијама златних дуката на глави, а да их нико не нападне, толико је била васпостављена од новог самодршца строгост старих обичаја и куртоазије. Турци су врховни господари, дакле против њих је једино дозвољено бити душманин, а чак и са Словенима, који истоме душманину робују, треба одржавати пријатељство. Разуме се да када су ти Словени извојевали себи слободу, за ондашњег брђанина који не трпи туђег властодршца, па макер ко то био, па ма како с правом он то био, они су мрски као некад Турци, који су им сад, напротив, потпуно примљиви и пријатни. И зато нашим сељацима више није допуштено да одлазе у њихов манастир, тачно од дана када им је правно синула први пут слобода; иза сваког цбуна окинуће се скривена пушка која ће им тај пут препречити. Синови старог Бољетинца, тога македонског Хаџи Мурата, живе и даље, са својим женама и другим рођацима,

као феудални кнезови, скромно, свечано, али са бескрајно мање ауторитета. Људи су се тог дана налазили ван дома, на послу, а жене, преплашене, нису се више појављивале.

Манастир, удаљен од куле више од стотину метара, са својим разрушеним околним конацима, са неким ресцветаним белим трњем, шипком и купинама, гледаше преко дубоке и широке клисуре на малена сеоцета ограђена облепљеном општом оградом као гнезда, ван које жуте као злато пластеве жита вршу једва видљиви сељаци. Црква манастира беше једна четвртаста, сиромашна грађевина, без икаквог архитектонског стила, али садржаваше у себи један мраморни кип боје старе слоноваче, природне величине, јединствен по својој лепоти: представљаше Богородицу која држи малог Христа на коленима. Сродна сличним киповима који бежаху тесани од дрвета у Падови, око XII stoleћа, превазилажаше својом уметношћу и њих и све византске скулптуре које су дотле виђене. Али ми требаше читав један сат да је ослободим од одећа и накита којим је претрпаше сељани, уклањајући је тако кроз ду-

ги низ година у своја народна богатства и машту, да би јој захвалили за добротинства и да би је обожавали. Једино се њено слободно лице могло сагледати. Откривајући тако први пут једно ново ремек - дело, бежаху узбуђенији, грозничавији него икад у животу. Преда мном, ето, беше та мраморна наслоњача са извајаним цвећем, и хладна колена под непомичним материјалима што падаху у величанственим наборима. Вече је такође падало величанственим сенкама. Цртах је; затим је опет обукох у македонску, свету македонску сељанку као што је до малочас била. Сводови, покривени фрескама XIV века, свецима који пројавиваху кроз звездане долине, лучили су за ову Сељанку једно чудно и зачарљиво небо.

Изиђох из цркве; вечераш у жбуњу са својим вођама, дивљим и неукротљивим; звезде су бдиле над нама, чобани су певали удаљено и растужено; малене ватре трептаху пред колибама. Успављивало се под једним отвореним небом, смешећи се, са сузама у очима. Кроз озвездане долине сна пројавивали су обасјани коњаници.“ ■

P.K.

Нове књиге

Без причешћа нема обожења

У библиотеци Образ светачки објављен је зборник који, како то наглашава издавач, „има за циљ да евхаристијски поглед на свет нашем православном народу учини што јаснијим и приступачнијим“. Део текстова са којима се сусрећемо у овој књизи до сада нису били доступни на српском језику, а реч је, на пример, о предањско - светоотачким учењима која су опредељујуће утицала на евхаристијску праксу.

Књигу отвара чланак патријарха српског Господина Павла (*О честом причешћивању верних*) из драгоцене серије *Нека питања наше вере* који се завршава чувеним одговором светог Јована Златоустог о томе коме треба одобити, или онима који се причешћују често или ретко: „Ни једнима, ни другима... него онима који се причешћују с чистом савешћу, с чистим срцем, с беспрекорним животом. Такви нека приступају свагда. А који нису такви - ниједанпут! Зашто? Зато што они навлаче на себе суд, осуду, казну и мучење...“

Зборник је подељен на три дела, у првом је дато учење Светих отаца о Светој тајни причешћа, други садр-

жи теологију Евхаристије и њену везу са природом Цркве Божије (*Црква Христова - евхаристијска заједница обожења*), док се у трећем налазе практични савети о посту, исповести и причешћивању (*Евхаристија у живот савременог хришћанина*).

Светоотачко учење представљено је кроз следеће радове: Свети Кипријан Картагински, *Писмо Цецилији о Светој Тајни Чаше Господње* (са руског превео Матеј Арсенијевић); Свети Кирило Јерусалимски, *О причешћивању Телом и Крвљу Христовом* (са руског Ксенија Кончаревић); Свети Симеон Нови Богослов, *О достојном и недостојном причешћивању* (са руског Ксенија Кончаревић); Свети Теофан Затворник, *О причешћивању Пречистим Христовим Тајнама* (са руског Александра Јовић). Овај део садржи и светоотачке одломке о најважнијим питањима евхаристијског живота: *Оци Цркве о припреми за Свето причешће*; *Оци Цркве о томе колико често се треба причешћивати*; *Оци Цркве о недостојном причешћивању*; *Оци Цркве о томе да причешћивање не*

Свети оци и Предање Цркве о Светој тајни причешћа и причешћивању, Без причешћа нема обожења, Образ светачки, Београд 2004:

сме да буде без духовног плода. Донесена је, у преводу Ксеније Кончаревић и Душекорисна књига о не престаном причешћивању Светим Христовим тајнама Светог Никодима Светогорца.

У одељку које се бави теологијом Евхаристије заступљени су текстови Ј. Раманидиса, Б. Бобринског, И. Тројицког, Г. Манзаридиса, Б. Пивоварова, Х. Јанариса, Б. Сове, А. Курајева, Ј. Влахоса, Г. Флоровског, А. Дудченка, епископа Данила Кристића и монаха Давида Перовића. По избору аутора, види се да су приређивачи уврстили заступнике различитих схватања овог питања.

У део књиге о *Евхаристији у животу савременог хришћанина*, уврштене су, између осталих, расправе Антонија Блума, Јована Мајндорфа, Александра Шмемана, Томаса Хопка и Јована Фундулиса. Као сувишан, чини се последњи текст у књизи у коме је Владимир Димитријевић саопштио свој лични однос према посту, исповести и причешћу.

Зборник су приредили Матеј Арсенијевић и Јован Србуљ. ■

ОСВЕЋЕЊЕ ХРАМА СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У АРАНЂЕЛОВЦУ

Новоподигнути храм Светих првоврховних апостола Петра и Павла у Аранђеловцу оличење је жеље за духовним напредовањем овога града и његових становника

Идеја да Аранђеловац добије нову цркву потекла је од блаженопочившег епископа шумадијског Саве Вуковића. Десетак година од градских власти тражена је дозвола и место на коме ће се подићи свети храм. Доласком свештеника Миће Ђирковића у овај мали град 1999. године и његовим залагањем, аранђеловачка општина доделила је плац на коме се сада налази један од највећих храмова у Шумадијској епархији.

Септембра 2000. године, уз благослов епископа шумадијског Саве, освештан је крст и земљиште за нови храм, а 2001. године изливени су темељи цркве које је, 2. септембра исте године, освештао епископ зворничко-тузлански Г. Василије, тадашњи администратор обудовеле Епархије шумадијске.

Зидање храма Светих апостола Петра и Павла започето је крајем марта 2002. године и за три године црква је сазидана и опремљена.

Ове, 2004. године, вече уочи Петровдана епископ шумадијски Г. Јован служио је празнично бденије. Том приликом, за освећење новоподигнутог храма донете су мошти светог великомученика косовског кнеза Лазара. На дан празника Његова Светост патријарх српски Г. Павле, освештао је цркву положивши мошти у свети престо а затим је, уз учешће и саслуживање епископа шумадијског Јована, осечко-пољског и барањског Лукијана, жичког Хризостома, захумско-херцеговачког Григорија и више свештеника, служена света Литургија. Чину освештавања храма присуствовало је више хиљада верника из Аранђе-

ловца и околине, али и из других места широм наше земље.

Уз свети Петропавловски храм упоредо је грађен и црквено-народни дом, на коме се радови приводе крају.

Треба истаћи да су црква, као и црквено-парохијски дом, грађени прилозима верника, међу којима се као најзаслужнији истиче АД "Књаз Милош" из Аранђеловца, које је и задужбинар храма. На цркви се налази шест прохромских крстова. Пет постављених звона, од којих је најтеже хиљаду килограма, дело је ливнице "Феникс" из Цеља. У цркву је уграђено подно грејање. Иконостас и сав дрвени ентеријер рад су Војислава Булатовића и Растка Шундића из Аранђеловца. Идејни пројекат за цркву радио је Ото Урбан из Америке, док је изградњу храма предводио Милинко Милетић из Крагујевца.

Приликом освећења светог храма Његова светост патријарх српски Г. Павле уручио је највеће црквено

признање, орден Светог Саве, предузећу "Књаз Милош", као и њеном директору, господину Раденку Марјановићу. Епископ шумадијски Г. Јован произвео је свештеника Мићу Ђирковића у чин протојереја ставрофора, доделивши му напсрни крст.

Након освећења цркве и одслужене свете Литургије у сали новоподигнутог црквено-парохијског дома приређен је ручак, за време којег је прота Мића Ђирковић одржао поздравно слово, после којег је изведен пригодни културно-умртнички програм.

Након ручка његова Светост патријарх српски Господин Павле, обратио се присутнима надахнутом духовном поуком.

У току славља владика Јован уручио је, најзаслужнијима за изградњу аранђеловачког храма, орден Светог Симеона Мироточивог, Карађорђа Петровића и више десетина архијерејских грамата. ■

Тијана Милосављевић

ОБНОВА БАТОЧИНСКЕ ЦРКВЕ - НАШЕ ОБНОВЉЕЊЕ У ХРИСТУ

Стопедесетогодишњица подизања и обнове цркве Богородичиног Рождества у Баточини молитвено је обележена 18. јула ове године Светом архијерејском литургијом и великим народним сабрањем

Два дана пред ову велику црквену свечаност, Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован учинио је канонску посету овој угледној парохији Шумадијске епархије да би благословио оно што је већ урађено на плану обнове цркве и да би укрепио свештенство и вернике у намери да организују прославу достојну овог великог јубилеја. Том приликом архијереј је служио акатист Пресветој Богородици, да би потом проповедао пред великим бројем учесника молитве и са верницима утврдио програм литургијских свечаности за недељу, 18. јуна.

На сам дан прославе, пред почетак Свете литургије, свештенство и верници баточинске парохије свечано су дочекали владика Јована испред велелепног храма, у нади, како је у речима добродошлице истакао старешина цркве протојереј ставрофор Звонимир Витић, да ће верни народ обновом цркве доживети обновљење у Христу Господу. „Нека Вашим доласком завлада нова срећа, радост, мир и напредак у нашој парохији. Сетите се свих нас у Ва-

шим светим молитвама, благословите децу нашу и домове наше, кличемо Вам старим српским поздравом - добро нам дошао Свети владико!“

Епископу шумадијском Господину Јовану који је началствовао на Светој литургији поводом молитвеног обележавања стопедесетогодишњице трајања баточинског храма саслуживало је дванаест свештеника и два ђакона. Са монахињама манастира Грнчарице и Успенског манастира у Браничевској епархији, на литургији су певали и чланови црквеног хора из Смедеревске Паланке.

Проповед на Литургији епископа Јована, поред поуке народу, садржала је и честитку за велики јубилеј, као и наду да ће се и даље верни народ лепеничког и поморавског краја у овој богомољи сусретати са васкрслим Господом. Поред предузећа и појединаца који су помогли обнову ове цркве, архијерејском грама-том одликовани су надлежни свештеници и црквено - општински одбор баточинске парохије. Млади

културни посленици из Баточине и њихови гости, извели су, након Литургије, уметнички програм у коме је наглашен значај овог јубилеја и традиција народног живота у овом делу Србије. За трпезом љубави, епископа Јована и учеснике молитвеног скупа поздравили су протојереји ставрофори Душан Дачић, ректор богословије у пензији и Милутин Петровић, пензионисани парох баточински. Како је фрескописање баточинског храма у току, епископ је на растанку пожелио да се са верним народом овог краја сусретне што пре, приликом освећења живописа.

Током реконструкције баточинске цркве, најпре је скинута дотрајала кровна конструкција са црепом, да би била замењена, и на цркви и на звонику, бакарним лимом. На цркву су постављени нови крстови и громобранска инсталација. Унутрашње фасаде су припремљене за живописање, док су олтарски део и простора испред иконостаса већ осликани. Аутор живописа је сликар Драган Милојевић из Баточине, иначе велики добротвор овог храма. Иконостас из 1872. године потпуно је репарирован, док су иконе позлаћене захваљујући прилозима *Телекома* и *Пошћанске штедионице* из Београда. Сређивање спољашњих фасада и порте, као и расвету, финансирала је Скупштина општине Баточина. Знатну материјалну помоћ за све радове обезбедило је и предузеће *Сиражевица*, али су најзначајнији прилози верника који су се увек старали да баточинска црква буде украс ове парохије, понос и част млађим покољењима. ■

**Звонимир Витић,
протојереј ставрофор**

У новоподигнутом храму Светог Илије у Гарашима, на храмовну славу, свету архијерејску Литургију служио је епископ шумадијски Господин Јован са свештенством орашачког намесништва. Светој Литургији претходило је свештање звона која су прилог господина Милоја Милићевића. У препуном храму, након одслужене Литургије, владика Јован је изговорио беседу у којој је указао на важност црквених звона, појаснио њихову улогу у окупљању верних на богослужења и саборну молитву. После резања славског колача, следио је пригледан културно уметнички програм на, сада већ традиционалном, Гарашком Илиндану. Пред великим бројем мештана и гостију из земље и расејања, говорили су академици, доктори наука, бројни културни и јави радници из земље и дијаспоре. Планира се да радови на храму, чије је зидање почело 1992. године, буду завршени до следеће храмовне славе, на светог Илију 2005. године. ■

ПРОСЛАВА СВЕТОГ ИЛИЈЕ У ГАРАШИМА

ХРАМ У АРАНЂЕЛОВАЧКОЈ БОЛНИЦИ

Освећењем капеле, у аранђеловачкој болници, осим здравствене неге, болесници ће моћи да добију и старање за духовно здравље

Уторак, 3. августа 2004. године, од Спаситељевог преславног рођења, Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован је у болници Здравственог центра у Аранђеловцу, осветио нову капелу, посвећену Светом великомученику Пантелејмону. Након тога је одслужио Свету архијерејску литургију уз саслужење свештенства орашачког намесништва и учествовање запослених радника здравственог центра и других, за ту прилику окупљених, верника.

Поводом ове духовне радости, епископ шумадијски Г. Јован је за показану вољу и труд око оснивања капеле при болничком центру уручио своју архијерејску грамату директору Здравственог Центра у Аранђеловцу, др Владимиру Катанићу. Такође је потребно поменути и др Небојшу Мрљеша, шефа оперативног блока у аранђеловачкој болници, у коме је др Катанић имао највећу подршку и ослонац за остварење дугогодишње идеје и потребе оснивања капеле у просторијама болничког центра.

Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован је за саслужење у новооснованој капели поставио свештеника Николу Миловића, који ће служити свету Литургију једном седмично.

Морамо истаћи да је постојање православне капеле у болници од изузетног значаја, како за болничко особље тако и за све верујуће људе, који ће убудуће, у аранђеловачкој болници, осим здравствене неге моћи да добију и старање за своје духовно здравље. Капела Светог великомученика Пантелејмона прва је болничка богомоља у Шумадијској епархији и једна од малобројних у Српској православној цркви у којој ће се редовно обављати богослужење.

Велики број присутних на Светој архијерејској литургији испунио је не само невелику капелу, већ и болнички ходник, као и простор испред улазних врата у болницу, што говори о значају постојања овакве капеле, као и о жељи и потреби која за њом постоји код вер-

ног народа Аранђеловца и околине.

Владика Јован је и својом беседом и касније у разговору са лекаrima и осталим болничким особљем, нагласио колико је важно постојање православне капеле у болници, подсећајући на свете безсребренике и лекаре, Козму и Дамјана, и на бројне исцелитеље немоћи људских душа и тела, који су лечили надахнути Духом Светим, живом вером у име васкрслог Христа. Указао је и на потребу сарадње, својеврсног синергизма, медицине и Светих Тајни, које у свету оприсутњује Православна Црква, као ризница Светог Предања, и која постоји због спасења човека и света, ево већ две хиљаде година.

На одласку, Владика Јован се захвалио свима који су допринели да ова капела, посвећена Светом великомученику Пантелејмону буде васпостављена и уз архијерејски благослов се опростио од присутног народа. ■

Зоран Алексић

МЕРМЕР У ЦРКВИ СВЕТОГ ЂОРЂА НА ОПЛЕНЦУ

У последња два столећа, изузев храма Светог Саве на Врачару, није било амбициознијег и репрезентативније замишљеног објекта у црквеној архитектури од цркве Светог Ђорђа на Опленцу у Тополи. Требало је овековечити задужбину и династију Карађорђевића

Краљ Петар I Карађорђевић, одмах после доласка на власт 1903. године, кренуо је са конкурсом и градњом цркве, у чијој крипти би почивали готово сви Карађорђевићи. Крипта је сасвим и подређена тој намени. У "горњој цркви" су два саркофага испод којих почивају Карађорђе Петровић и његов унук Петар I Карађорђевић.

Краљ Петар I је замислио цркву као задужбину, налик на оне које су у средњем веку подизали Немањини. То је био и услов на конкурс. Нови храм требало је да личи на Грачаницу, на моравске споменике у китњастом српско-византијском стилу, а крипта *a la Sen-Deni* у Паризу. У сваком случају требало је овековечити задужбину и династију. У тој тежњи се делимично и претерало, поготово у погледу мозаика који су на граници доброг укуса. Узети су добри кописти, одабране добре фреске за копирање, ангажована добра фирма из Немачке, све је добро рапоређено и монтирано, али...

О овоме "али" у неком другом тексту.

Цркву на Опленцу је започео Петар I Карађорђевић, а завршио је краљ Александар. Обојица су се максимално ангажовали око градње и одлучивали о најситнијим детаљима. Омиљени "чика Пера" је станао поред градилишта и лично надзирао радове. Нервирао се са мајсторима и све уписивао у свој дневник: "Онај талијански преварант Дорио поново тражи паре иако није завршио посао", или, "Преварио ме Дорио, пошто је десет хиљада примио. Италијански шарлатан и швиндлер", да би закључио "једном речју он је лажов".

На почетку градње постављени су општи услови по којима је требало да се донесе одлука: "Сав живопис даће се на рад српским уметницима, као што ће се и на свим осталим радовима водити строго рачуна, да првенствено добију у израду српски радници и да се употреби српско градиво". На жалост, смернице ста-

рог Краља Петра у највећем делу нису поштоване. Кописти фресака су били Руси, извођачи мозаика Немци, клесари Италијани, монтери Немци итд. Од српског "градива" је употребљен само венчачки бели мермер и пећки оникс у крипти.

Венчац-бели је искоришћен за фасаду и то је његова прва обимна употреба за јавни објекат.

За ових кратких седамдесет година венчачки мермер се добро држи. Чак и сада изгледа раскошно и боље од "караре" која је унутра (стубови и иконостас). Венчац одлично носи резбарије на порталу, дубоки рељеф грба, брушене велике комаде по целој фасади и монументално степениште. Потврђује се неписано правило да цркву треба правити од оближњег камена.

У унутрашњости храма, ако изузмемо мозаике, доминира камен. Први пут се на овакав начин решава под. Орнаментика, вишебојност, прецизност у изради. Понавља се архитектура зидова у подним пољима. Организација облика и боја камене облоге логично прате све унутрашње грађевинске елементе. Централна звезда на поду је тачно испод главне куполе и уоквирена је тракама које се преплићу, тако да се ненаметљиво тка ћилим од камена. Нацрт за мермерни под је дело архитекте Краснова из 1926. године. Изгледа да се Краљ Александар, осим што је дао писмену сагласност, није превише мешао око пода, тако да су избегнуте грешке претеривања и претенциозности. Иако је под вишебојан, једноставна орнаментика, логичне бордуре, неуситњене површине једне боје, коришћење максимално великих плочица (и до 70 цм по једној страни) успешно је сачуван свечани мир храма. Краснов је успео да помири раскош и једноставност.

И у крипти је са истим успехом поновљен под. Двоглави орао на средини испред олтара је једини уступак намени овог дела цркве, с тим што је превише наративан и немајсторски урађен.

Подове је израдила фирма *Grasim* (гранит-сијенит-мермер) из Немачке као и парапете, висине два метра на зидовима од зеленог мермера *Тинос* из Грчке, и то у две нијансе.

Под је постављен парцијално, онако како су омогућавале скеле док су се скидали картони за мозаик. Прво су урађене три апсиде и главни улаз. Монтирање готових мозаика било је предвиђено по уградњи патоса. Радовима је руководио главни монтер Трегер, кога је послала фирма из Немачке. Наравно да су у двор послати и узорци камена који ће бити уграђени у патос: плави модерн, бардилио затворено, нуар, белгијско плаво, росо сангино, брунгилденштајн.

Техника израде пода је прилагођена тако да може да се обради у Минхену, а монтира на Опленцу. На таблама од обичног мермера (подлога) фиксиране су табле од бојеног камена, а све по скицама и датим узорцима које је одобрио лично краљ.

Под је завршен почетком 1932. године, а монтажа мозаика по зидовима планирана је за фебруар исте године. Тада се поставио проблем заштите завршеног пода. Постојала је опасност да сона киселина, којом се пере мозаик, оштети мермер на поду. Једно од предложених решења заштите читамо из документа од 29. јануара 1932. године: "Потпуно осигурање патоса могло би се извести на следећи начин, само што је ово доста скупо: патос намазати кондензованом машћу, прекрити хартијом, преко хартије један слој гипса 1 цм дебљине, цео патос обложити даскама, а тада тек преко свега овога посути струготину". Озбиљно и темељно се прилазило послу с каменом.

Камен је прво што привуче пажњу на Опленцу, наравно тек ако нас не прогута преко 3000 м² мозаика. Осим вишебојног пода и стубова од "караре" и "павонаца", хвале вредни су и иконостаси, краљевски престо у јужном делу цркве и капители провизантијског стила. ■

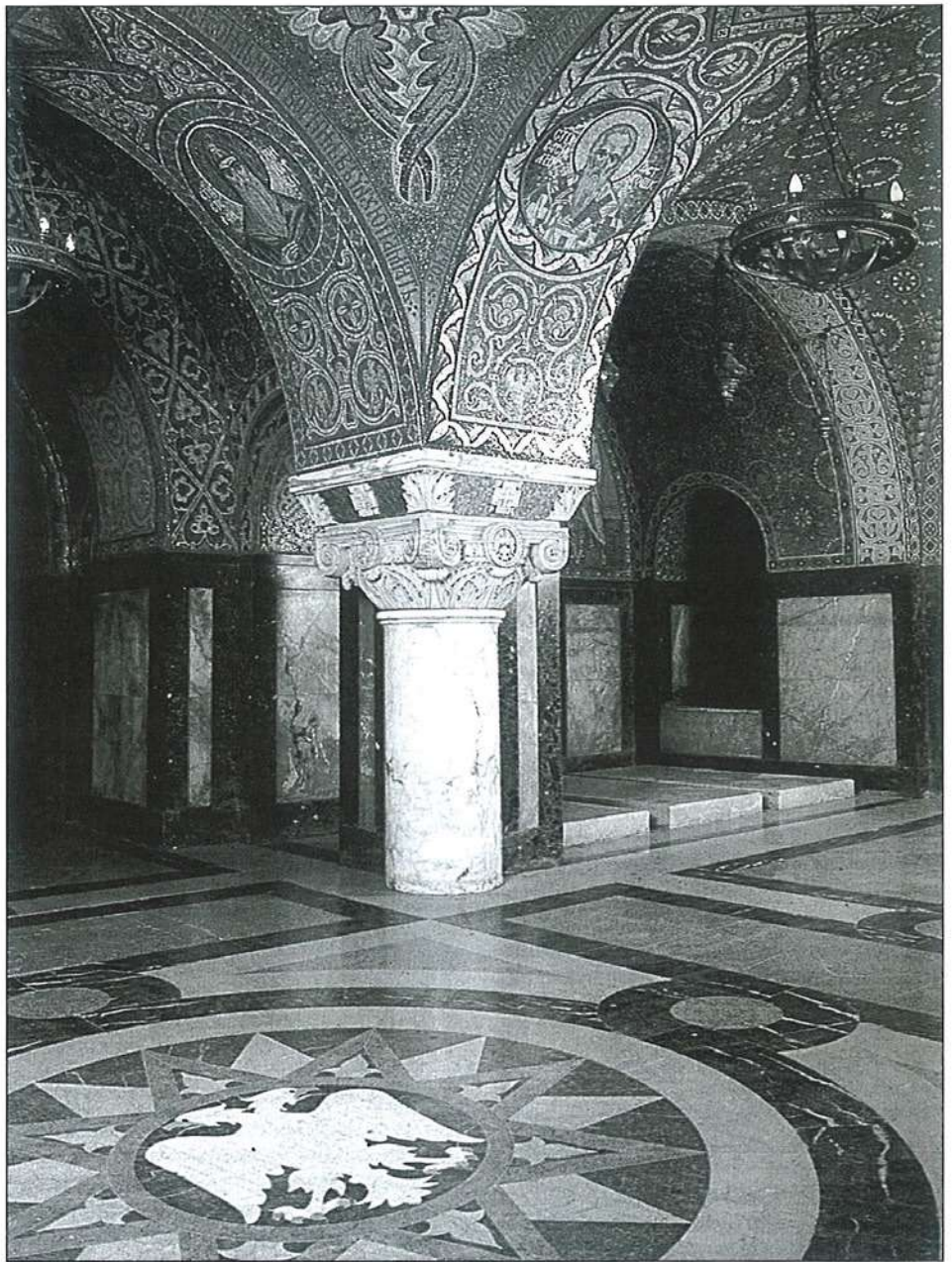
Како се Краљу Петру I журило да заврши и освешта цркву, наручио је на своју руку иконостас и краљевски престо са иконама, негде у Русији. То је послужило у првом тренутку, а касније су премештени у цркву Александра Невског, на Дорћолу, у Београду. Према тадашњем схватању требало је вратити камене олтарске преграде, као с почетка средњег века, које би требале да буду ниже, како би се боље видели олтарски мозаици. Овај први иконостас за опленачку цркву такође је био од мермера, али ипак превисок, јер, без обзира на намеру, тешко смо успевали да се одвојимо од утицаја дрвених, барокних иконостаса из Украјине. На њему су већ постојале осликане иконе, тако да би то било одвајање од целовитости зидних мозаика.

Архитекта Краснов је између 1926. и 1928. године цртао варијанте иконостаса, уз обавезну сагласност краља Александра. Ерминео Дорио је за иконостас урадио шест округлих стубова и подножја, пиласте и још детаља (гелендер оградe и др.), те је никао нов иконостас, још увек "носач икона" а не олтарска преграда. И поред тога, учињен је заокрет у тој врсти "црквеног намештаја", јер су већ били почели да се постављају по црквама иконостаси од лима, у целости подређени сликама-иконама.

Опленачки мермерни иконостас у сагласју је са целим ентеријером. Дубоко резана орнаментика прилично се везује за Византију, поготово за познату "Моравску школу", с тим што је израда хладно-прецизна. Можда зато што то бели мермер омогућава, чак и намеће. Да би се раскош са зидова цркве постепено смиривала и приближавала поду, иконе су поново урађене у мозаику, као и дубље партије орнаментике капитела, фриза и парапетних плоча,

Што се краљевског престола тиче, његова замена није била најсрећније решење. Први престо, који се сада такође налази у цркви Александра Невског у Београду, је бољи од садашњег. Виткији је, индивидуалан, с мером раскошан и био је у бољем односу са спољним изгледом цркве. Садашњи престо је урађен од истог зеленог мермера као парапет, тако да се с њим утопио. Требало је да се издвоји само седефастим наслоним у инкрустацији.

И престо је радила фирма *Grasita* из Минхена, а седеф *Pol Vagner* из

Берлина. И поред дугог дописивања, бирања и мењања мустри и врста камена, резултат је половичан и некавалитетан. Прецизно дуборезање лавова који држе седежни део, као и наслони за руке, са компликованим монограмом Краља Александра, уситњени су до нераспознавања. Такав задатак је могао да издржи само једнобојни камен, никако овај шарено-бречаст зелени мермер. Технолошки промашај код лепљења седефа је очигледан. Оштећења су тешка и још више руже краљевски престо.

Озбиљност и не мала средства која су пратила изградњу храма на Опленцу нису уродила адекватним резултатом.

Спољни изглед цркве је величанствен. Историцизам који је у то време владао само је допринео да се храм ослони на своје узор, не окр-

њивши лепоту и дискретну оригиналност. Континуитет градитељства наших цркава је очуван у најбољем смислу речи.

Ентеријер садржи искрену жељу за перфекцијом и раскоши, тако да је основни циљ оваквог објекта скрајнут у други план. С обзиром на намену, погрешан је избор материјала, мајстора, начина обраде, предложака, скица, мустри.

Храм Светог Ђорђа на Опленцу је, поред постигнутог непосредног циља да буде гробна црква Карађорђевића, имао шансе да постане објекат за углед будућим грађевинама и у решавању ентеријера не само сакралних објеката. Сматрам да је унутрашњост објекта "побегла" спољном изгледу, не ослањајући се довољно на традицију моравске Србије, Македоније, Косова и Приморја. ■ **Мр Владан Мартиновић, вајар**

СВЕТЛОСТ СИ БОЖАНСКА ХРИСТЕ

Из штампе је, ових дана, изашла нова књига у издању наше епархије (прво издање ове књиге објавио је манастир Тресије). Реч је о зборнику дела светог Амвросија Медиоланског (Миланског), светитеља из доба Васељенских сабора. Зборник, назван „Две књиге о покајању“, у себе укључује поменуте „Две књиге о покајању“, затим „Две књиге о упокојењу брата његовог Сатира“, „Утешну беседу на дан смрти императора Валентинијана Млађег“, „Беседу поводом смрти Теодосија Великог“, беседу „Црква“, „Мистична Ева“ и „Химне“

Свети Амвросије Милански, који је са правом назван Златоустим Западне Цркве, рођен је 333/334. године, највероватније у граду Тревиру, у римској провинцији Галији.

Одрастао је у Риму, где је од ране младости био сведок сукоба незнабоштва и хришћанства. Стекао је изузетно класично образовање које му је омогућило да до своје 35. године пређе пут од адвоката до губернатора, добивши као члан Сената титулу најсветлијег (у то време трећи чин у грађанској хијерархији).

Иако је Аријева јерес званично била осуђена на Првом васељенском сабору 325. године, сукоби између аријанаца и православних постојали су и у време у којем је Амвросије био градоначелник Милана. Пошто је милански епископ преминуо, аријанци и православни су се трудили да на његово место доведу свог човека, тако да је дошло до жучне расправе. У току немира из народа се зачуо глас детета: „Амвросије је епископ“. Не могући да промени вољу народа (мада је себе сматрао недостојним, будући да још увек није био крштен, јер су захтеви крштења често били несподобиви са државним функцијама), будући светитељ се крстио 30. новембра 374. године, и за седам дана прошао све јерархијске чинове, да би 7. децембра био хиротонисан за епископа. Као епископ светитељ је био ауторитет не само народу, већ и самом цару. Тако је цара Теодосија једном подвргнуо епитимији и тек кад се овај јавно покајао примио га је натраг у црквену заједницу.

Као богослов, свети Амвросије је типичан пример теолога-пастира Западне неподељене цркве, што се може видети и из књиге коју вам представљамо. У својим проповедима није се обраћао високим друштвеним слојевима, нити је писао посебне филозофске трактате. Његове речи биле су упућене обичним људима и бавиле су се проблемима њиховог хришћанског живота.

Апостолски капацитет и величина пастира, који се предањски односи према својој пастви, веома добро се виде из две књиге *О покајању* написане 388. године.

Књиге су написане као својеврсна осуда новацијана, јеретика названих према римском свештенику Новација-

ну, који је порицао могућност покајања палих у време гоњења Цркве. Светитељ је осуђивао ригоризам новацијана позивајући се на ауторитет Светог Писма, које је директно супротнo ономе што су они учили. Наиме, сам Господ, дајући залог Светог Духа апостолима, даје им и власт над грехом (Јн 20, 22-23.), јер Он сам има власт над грехом, који је победио Васкрсењем. Па када Христос даје апостолима, а преко њих и црквеној јерархији власт над грехом, како онда новацијани могу да је одузму? Светитељ, објашњавајући свету тајну Покајања, каже: „Уверен сам да ни сам Јуда не би био лишен милосрђа Божијег да је принео покајање Христу, а не Јудејима.“

Пример како се пастир Цркве односи према својој пастви јесу и надгробне беседе светог Амвросија. У њима, пре свега у беседи изговореној поводом упокојења брата Сатира, целокупно обраћање покојном брату јесте истовремено упућено и свима присутним. Он светопавловски прави разлику између хришћанског и незнабожачког доживљаја смрти: „Тајна је велике побожности да ни Христос није избављен од смрти телесне, већ, будући Господар природе, није поништио законе тела које је примио на себе. Ја неминовно морам да умрем, а Он нипошто није морао. (...) Али да је остао жив на земљи довека, себи би одузео од величине, а мени би ускратио жртву. Шта онда може бити већа утеха за нас од чињенице да је и Христос умро у телу?“ Хришћанин не сме да тугује преко мере ни за ким, па свети Амвросије критикује претерано изражавање туге, говорећи: „И зашто да оплакујем брата када сам уверен да такво благоверје (нада у Васкрсење) не може да пропадне?“

Са друге стране, веома су снажне емоције пробуђене тугом за уснулим братом: „Куда сада главу да склоним? Где да се денем? Та, и во жали за другим волом и честим мукањем сведочи о љубави својој, не могући да прежали губитак оног с ким је навикао да вуче плуг, а како ја да не жалим за тобом, брате. (...) Могу ли да не мислим о теби или да те како без суза поменем? (...) Шта ме је то икад усрећило, а да није дошло од тебе? Шта ми то, питам, мило беше без тебе и теби без мене? Шта нам то не беше заједничко?“ Из ових речи могуће је стећи утисак да је светитељ у не-

ким моментима контрадикторан. Међутим, он сам разбија сваку сумњу „...Али, наш плач није велики грех; јер није сваки плач знак неверја или слабости. Једно је плач настао дејством природе, а друго је онај који произилази из неверја. Треба волети оно што си имао и жалити за оним чега си лишен. Није само туга та која узрокује сузе, сузе теку и од радости. На плач нагони и љубав, молитва кваси јастук и мољење, по речима пророка, умива постељу. Јер сузе су знак љубави, а не само туге и бола. Плакао сам, признајем, и сам, али плакао је и Господ наш - Он за туђим, ја за својим братом; Он је оплакујући једног, плакао за свима, а ја ћу, оплакујући свакога, плакати за тобом, вољени брате.“

Веома лепе су и беседе изречене о поменима императорима Валентинијану и Теодосију. Из посмртне беседе Валентинијану Млађем сазнајемо о блиском односу који је цар имао са светим Амвросијем, својим духовним оцем, са којим је хтео да се опрости пре него издахне. Још значајнија је чињеница да император Валентинијан није био крштен, иако се припремао да прими свету тајну Крштења. Свети Амвросије, тим пре, моли Бога да буде заједно са Валентинијаном и после смрти. На тај начин, он не само да је тешио родбину почившег, већ је показао и безграничну пастирску бригу према свим људима за које је спреман да се жртвује, следећи пример Спаситеља.

Што се тиче беседе изговорене поводом смрти Теодосија Великог, у њој светитељ хвали императора због одлучне и бескомпромисне борбе са паганством и истиче пример његовог личног покајања као обрасца хришћанског смирења.

На Велику суботу, 4. априла 397 године, примивши Свете Тајне, светитељ је, унапред знајући час своје смрти, мирно прешао у небеске обитељи. Његова кончина била је праћена чудесним знацима милости Божије јавио се деци која су се крштавала те пасхалне ноћи.

Књига коју Вам на овај начин представљамо, прави је драгуљ ране патристичке књижевности и као таква никад не губи на својој актуелности, зато вам је најтоплије препоручујемо. ■

Марко Митић, јереј

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово преосвештенство Господин Јован, епископ шумадијски, благоизволео је у периоду од 1. јануара до 15. августа 2004. године

ОСВЕТИТИ:

- Нове Крстове за храм Светог Григорија Богослова у Грошници, 18. јануара 2004 (Ебр. 72/04);
- Нови храм Светог Григорија Богослова у Грошници, 8. фебруара 2004 (Ебр. 146/04);
- Нове темеље за Основну школу "Вук Караџић" у Степојевцу, 6. фебруара 2004 (Ебр. 162/04);
- Спомен-бисту Вожду Карађорђу у Орашцу, 15. фебруара 2004 - освећење извршио Његова светост патријарх српски Господин Павле (Ебр. 216/04);
- Нова звона за храм Пресвете Богородице Тројеручице у Малим Пчелицама, 17. априла 2004 (Ебр. 525/04);
- Нове крстове за храм Светих жена Мироносица у Винчи, 25. априла 2004 (Ебр. 544/04);
- Нова звона за храм Светих новомученика крагујевачких у Шумарицама - Крагујевац, 2. маја 2004 (Ебр. 568/04);
- Икону Пресвете Богородице Светогорске Старатељке у манастиру Каленићу, 12. маја 2004 (Ебр. 634/04);
- Нови парохијски дом у Петки, 16. маја 2004 (Ебр. 635/04);
- Нове крстове и звона за Светотројички храм у Рибнику, 30. маја 2004 (Ебр. 742/04);
- Нови Светониколајевски храм-брвнару у Барошевцу, 1. јуна 2004 (Ебр. 744/04);
- Камен темељац за нови парохијски дом у Глоговцу, 5. јуна 2004 (Ебр. 745/04);
- Нову чесму и крст (у Градини) у Грбичама, 13. јуна 2004 (Ебр. 879/04);
- Нове темеље за палионицу свећа у Становима, 29. јуна 2004 (Ебр. 1027/04);
- Нови Петропавловски храм у Аранђеловцу, 12. јула 2004 - освећење извршио Његова светост патријарх српски Господин Павле (Ебр. 1053/04);
- Нови живопис у припрати храма Преподобног Романа у Мајуру, 11. јула 2004 (Ебр. 1134/04);
- Три трона у манастиру Светог Луке у Бошњанима, 21. јула 2004 (Ебр. 1135/04);

- Нови парохијски дом у Миросаљцима, 1. августа 2004 (Ебр. 1212/04);
- Нова звона за храм Светог пророка Илије у Гарашима, 2. августа 2004 (Ебр. 1213/04);
- Болничку просторију за Болничку капелу Светог великомученика и целебника Пантелејмона у Аранђеловцу, 3. августа 2004 (Ебр. 1214/04).

РУКОПОЛОЖИТИ:

- Градимира Милојевића, свршеног студента Духовне академије у Србињу, у чин ђакона, 4. јануара 2004. у Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1/04);
- Дејана Динића, свршеног матуранта богословије, у чин ђакона, 5. јула 2004. године у Ваведњском храму истоимене обитељи манастира Каленића, а дана 6. јула 2004. године у истом храму поменутог манастира, у чин презвитера (Ебр. 1023/04);
- Горана Мићића, дипломираног теолога из Лужница, дана 31. јула 2004. године у Светоуспенском храму у Лужницама, Арх. нам. крагујевачко, за ђакона, а дана 8. августа 2004. године у Светопетчанском храму у Поточцу, Арх. нам. темњићко, у чин презвитера (Ебр. 1267/04);
- Александра Петровића, свршеног богослова, дана 8. августа 2004. године у Светопетчанском храму у Поточцу, Арх. нам. темњићко, за ђакона, а дана 15. августа 2004. године у манастирској капели Светог првомученика и архиђакона Стефана манастира Никоља на Руднику, у чин презвитера (Ебр. 1268/04).

РУКОПРОИЗВЕСТИ У ЧИН ЧТЕЦА:

- Дејана Миленковића из Бошњана (Ебр. 1190/04).

УКИНУТИ:

- Српску православну Црквену општину крагујевачку у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 205/04).

ОСНОВАТИ:

- Нову Српску православну Црквену општину при Саборном храму у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 206/04);

- Нову Српску православну Црквену општину при Старој цркви у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 207/04);
- Нову Српску православну Црквену општину при храму Светог Димитрија у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 208/04);
- Нову Српску православну Црквену општину становску у Сатановима - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 209/04);
- Нову Српску православну Црквену општину ердечку у Ердечу - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 210/04);
- Нову Српску православну Црквену општину при храму Свете Петке у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 211/04);
- Нову Српску православну Црквену општину илићку у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 212/04);
- Нову Српску православну Црквену општину при храму Светога Саве у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 213/04);
- Нову Српску православну Црквену општину шумаричку у Шумарицама - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 214/04);
- Нову Српску православну Црквену општину при храму Светога Кнеза Лазара у Белошевцу-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 215/04);
- Нову Српску православну Прву бресничку парохију при храму Светог Јоаникија у Бресници-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1077/04);
- Нову Српску православну Другу бресничку парохију при храму Светог Јоаникија у Бресници-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1078/04);
- Нову Српску православну Трећу белошевачку парохију при храму Светог кнеза Лазара у Белошевцу - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1080/04).

ИЗВРШИТИ АРОНДАЦИЈУ:

- Парохија при храмовима Светог кнеза Лазара у Белошевцу - Крагујевац и Светог Јоаникија Девичког у Бресници-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1076/04).

ОДЛИКОВАТИ:

- Правом ношења црвеног појаса:
- Јереја Душана Илића, привременог пароха грошничког у Грошници, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 147/04);
- Јереја Војислава Одавића, привременог пароха првог петчасног у Петки, Арх. нам. колубарско-посавско (Ебр. 628/04);
- Јереја Бојана Димитријевића, привременог пароха неменикућког у Неменикућама, Арх. нам. космајско (Ебр. 1188/04);
- Јереја Радивоја Стојадиновића, привременог пароха сипићког у Сипићу, Арх. нам. лепенчино (Ебр. 1189/04).
- Достојанством протонамесника:
- Јереја Златка Димитријевића, привременог пароха првог барошевачког у Барошеву, Арх. нам. колубарско-посавско (Ебр. 963/04);
- Јереја Слободана Павловића, привременог пароха рогачког у Рогачи, Арх. нам. космајско (Ебр. 964/04).
- Чином протопрезвитера:
- Протонамесника Милисав Симића, привременог пароха орашачког у Орашцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 180/04);
- Протонамесника Драгослава Богдановића, привременог пароха првог тополског у Тополу, Арх. нам. опленачко (Ебр. 181/04);
- Протонамесника Милана Вранића, привременог пароха другог петчанског у Петки, Арх. нам. колубарско-посавско (Ебр. 627/04);
- Јереја Радослава Јаћимовића, привременог пароха мајурског у Мајуру, Арх. нам. беличко (Ебр. 1185/04);
- Протонамесника Мићу Ђирковића, привременог пароха трећег аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1186/04);
- Протојереја Љубомира Радића, привременог пароха трећег белошевачког у Белошеву-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1187/04).
- Правом ношења напрсног крста:
- Протојереја Томислава Гајића, привременог пароха трећег варваринског у Варварину, Арх. нам. темнићко (Ебр. 342/04);
- Протојереја Мићу Ђирковића, привременог пароха трећег аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1186-1/04).

ЗАМОНАШИТИ:

- По чину мале схиме:
- Игуманију Нектарију (Трајаноску), сестру и старешину Световавдењске обитељи манастира Каленића, са истим монашким именом (Ебр. 408/04).

ПРЕМЕСТИТИ ПО ПОТРЕБИ СЛУЖБЕ:

- Монахињу Филонилу (Шкундрић), сестру Световазнесењске обитељи ма-

настира Саринца, у сестринство Светониколајевске обитељи манастира Драче (Ебр. 513/04);

- Монахињу Воскресију (Шкундрић), сестру Световазнесењске обитељи манастира Саринца, у сестринство Светојововске обитељи манастира Прекопече (Ебр. 695/04).

ПРЕМЕСТИТИ ПО МОЛБИ:

- Протонамесника Љубомира Радића, привременог пароха парцанског у Парцанима, Арх. нам. темнићко, за привременог пароха трећег белошевачког у Белошеву - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1081/04).

ПОСТАВИТИ:

- Новорукоположеног јереја Данијела Савића, за привременог пароха страгарског у Страгарима, Арх. нам. орашачко (Ебр. 30/04);
- Новорукоположеног ђакон Гладимира Милојевића, за парохијског ђакон при храму Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 219/04);
- Јереја Дејана Ђорђевића, привременог пароха трећег светосавског у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко, за старешину храма Васкрсења Христовог на Бозману - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 227/04);
- Јереја Милана Ђосића, за привременог пароха дубочког у Дубоки, Арх. нам. беличко (Ебр. 270/04);
- Протојереја Драгомира Кеџића, привременог пароха првог буковичког у Буковику, Арх. нам. орашачко, за старешину храма Светог архангела Гаврила у Буковику, Арх. нам. орашачко (Ебр. 521/04);
- Јерја Бранислава Бороту, привременог пароха другог буковичког у Буковику, Арх. нам. орашачко, за секретара Српске православне Црквене општине Буковик у Буковику, Арх. нам. орашачко (Ебр. 522/04);
- Протонамесника Драгишу Савића, привременог пароха првог селевачког у Селевцу, Арх. нам. јасеничко, за старешину Светотројичког храма у Селевцу, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 524/04);
- Јереја Даргана Милутиновића, бившег пароха трнавског у Трнави, Епархија жичка, за привременог пароха другог селевачког у Селевцу, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 528/04);
- Протојереја Милоша Миловановића, за привременог пароха другог великоцрљенског у Великим Црљенима, Арх. нам. колубарско-посавско (Ебр. 591/04);
- Господина Ненада Пантића, службеника Туристичке агенције Епархије шумадијске, за пословођу магацина Епархије шумадијске (Ебр. 592/04);
- Јереја Николу Миловића, привременог пароха четвртог аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за

главног и одговорног уредника Епархијског листа "Каленић" (Ебр. 1161/04).

ПОВЕРИТИ У ОПСЛУЖИВАЊЕ:

- Јереју Милану Савићу, привременом пароху доњошаторачком у Доњој Шаторњи, Арх. нам. орашачко и јереју Јовану Биберићу, привременом пароху влакчанском у Влакчи, Арх. нам. опленачко, упражњену парохију страгарску у Страгарима, Арх. нам. орашачко (Ебр. 530/04);
- Протонамеснику Миролубу Станковићу, привременом пароху првом кусадчком, Арх. нам. јасеничко, упражњену парохију другу кусадчку у Кусадку, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 541/04);
- Протонамеснику Ђорђу Ђукановићу, привременом пароху првом бресничком у Бресници - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко, Другу парохију бресничку у Бресници - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1079/04).

РАЗРЕШИТИ:

- Јереја Дејан Петровића, привременог пароха петог крагујевачког при Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко и старешину храма Васкрсења Христовог на Бозману, даље дужности старешине храма Васкрсења Христовог на Бозману - Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 226-1/04);
- Јереја Слободана Радивојевића, привременог пароха глоговачког у Глоговцу, Арх. нам. беличко и администратора парохије дубочке у Дубоки, Арх. нам. беличко, даље дужности опслуживања парохије дубочке у Дубоки, Арх. нам. беличко (Ебр. 269/04);
- Монахињу Филонилу (Шкундрић), сестру и намесницу Световазнесењске обитељи манастира Саринца, даље дужности намеснице поменутог манастира (Ебр. 512/04);
- Протонамесника Драгишу Савића, привременог пароха првог селеваког у Селевцу, Арх. нам. јасеничко и администратора друге парохије селеваке у Селевцу, Арх. нам. јасеничко, даље дужности опслуживања парохије друге селевачке у Селевцу, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 527/04);
- Јереја Данијела Савића, привременог пароха страгарског у Страгарима, Арх. нам. орашачко, даље дужности пароха страгарског у Страгарима, Арх. нам. орашачко (Ебр. 529/04);
- Протонамесника Божицара Урошевића, привременог пароха другог кусадчког у Кусадку, Арх. нам. јасеничко, даље дужности пароха другог кусадчког у Кусадку, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 540/04);
- Протојереја Милоша Миловановића, комерцијалног директора Епархије шумадијске, даље дужности комерцијалног директора Епархије шумадијске (Ебр. 589/04);

Протонамесника Томислава Марића, привременог пароха првог великоцрљенског у Великим Црљенима, Арх. нам. колубарско-посавско и администратора парохије друге великоцрљенске у Великим Црљенима, Арх. нам. колубарско-посавско, даље дужности опслуживања друге парохије великоцрљенске у Великим Црљенима, Арх. нам. колубарско-посавско (Ебр. 590/04);

Протојереја-ставрофора Драгослава Степковића, главног и одговорног уредника Епархијског листа "Каленић", даље дужности главног и одговорног уредника Епархијског листа "Каленић" (Ебр. 1160/04).

ПРИМИТИ У СВЕЗУ КЛИРА:

- Јереја Драгана Милутиновића, из Епархије жичке (Ебр. 526/04);
- Јереја Младенка Голића, из Епархије далматинске (Ебр. 585/04);
- Протонамесика Саву Крстића, из Епархије славонске (Ебр. 683);
- Протојереја-ставрофора Стокана Ђирковића, из Епархије милешевске (Ебр. 1128/04).

КАЗНИТИ:

- Монахињу Михаилу (Враголић), сестру и настојатељицу Светојововске обитељи манастира Прекопече, одлучењем од Свете тајне причешћа (Ебр. 703/04)).

ПОДЕЛИТИ КАНОНСКИ ОТПУСТ:

- Монаху Илији (Бухи), сабрату Светониколајевске обитељи манастира Јошанице, за Епархију захумско-херцеговачку (Ебр. 32/04);
- Протонамеснику Божидару Урошевићу, бившем привременом пароху другом кусадачком у Кусадку, Арх. нам. јасеничком, за Епархију врањску (Ебр. 961/04).

ЗАВРШИЛИ БОГОСЛОВИЈУ:

- Милосав Ђоковић (Ебр. 894/04);
- Огњен Козлина (Ебр. 895/04);
- Срђан Радмановић (Ебр. 896/04);
- Милорад Томић (Ебр. 897/04);
- Угљеша Урошевић (Ебр. 898/04);
- Бојан Павловић (Ебр. 899/04);
- Мирко Шиљковић (Ебр. 900/04).

ПРИМИТИ У ПРВИ РАЗРЕД БОГОСЛОВИЈЕ:

- Немању Стојковића из Жежевице (Ебр. 806/04);
- Јована Катанића из Бреснице (Ебр. 807/04);
- Николу Јоцића из Варварина (Ебр. 808/04);
- Дејана Јовановића из Петке (Ебр. 809/04);
- Петра Миловановића из Тополе (Ебр. 810/04);
- Зорана Пажина из Аранђеловца (Ебр. 811/04);
- Бранислава Николића из Крагујевца (Ебр. 812/04);
- Николу Трифуновића из Јагодине (Ебр. 813/04);
- Николу Илића из Драгова (Ебр. 814/04);
- Стефана Васиљевића из Крагујевца (Ебр. 815/04);
- Милоша Ђурића из Крагујевца (Ебр. 816/04);
- Филипа Станисављевића из Тополе (Ебр. 817/04);
- Душана Баловића из Станова - Крагујевац (Ебр. 818/04);
- Лазара Дрочића из Степојевца (Ебр. 819/04);
- Ивана Илића из Сеојна (Ебр. 939/04).

ПОДЕЛИТИ БЛАГОСЛОВ ЗА УПИС НА БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ:

- др Дејану Николићу из Аранђеловца (Ебр. 57/04);
- Рајку Мијаиловићу из Крагујевца (Ебр. 69/04);
- Бојану Павловићу из Ланишта (Ебр. 220/04);
- Немањи Михајловићу из Вараварина (Ебр. 696/04);
- Јереју Бранимиру Товиловићу из Даросаве (Ебр. 713/04);
- Слободану Савићу из Смедеревске Паланке (Ебр. 714/04);
- Драгани Милановић из Велике Иванче (Ебр. 753/04);
- Дарагану Јевремовићу из Јагодине (Ебр. 794/04);
- Марији Павловић из Аранђеловца (Ебр. 795/04);
- Борку Богићевићу из Крагујевца (Ебр. 796/04);

- Младену Алексићу из Јагодине (Ебр. 797/04);
- Протонамеснику Братиславу Петровићу из Орашја (Ебр. 799/04);
- Јереју Дејану Бркићу из Ратара (Ебр. 800/04);
- Јереју Далибору Новаковићу из Глибовца (Ебр. 801/04);
- Милосаву Ђоковићу из Сеојна (Ебр. 866/04);
- Огњену Козлини из Маршића (Ебр. 867/04);
- Срђану Радмановићу из Теслића (Ебр. 868/04);
- Милораду Томићу из Чумића (Ебр. 869/04);
- Угљешу Урошевићу из Јагодине (Ебр. 870/04);
- Мирку Шиљковићу из Ердеча - Крагујевац (Ебр. 871/04);
- Слободану Вукићу из Новог Ланишта (Ебр. 892/04);
- Јереју Мирославу Филиповићу из Рудоваца (Ебр. 921/04);
- Јереју Горану Радовановићу из Вреоца (Ебр. 922/04);
- Протонамеснику Мирку Тешићу из Лазаревца (Ебр. 923/04);
- Протонамеснику Златку Димитријевићу из Барошевца (Ебр. 924/04);
- Радосаву Давидовићу из Велике Крсне (Ебр. 937/04);
- Милошу Старчевићу (Ебр. 938/04);
- Милану Јовановићу из Шипова (Ебр. 1056/04).

УПОКОЈИЛИ СЕ У ГОСПОДУ:

- Протојереј-ставрофор Милорад Милошевић, умировљени парох јагодински у Јагодини, Арх. нам. беличко, 17. јануара 2004. године (Ебр. 77/04);
- Монахиња Марија (Лешњак), сестра Светониколајевске обитељи манастира Драче, 27. јануара 2004. године (Ебр. 101/04);
- Протојереј Драган Поповић, уморовљени парох бачински у Бачини, Арх. нам. темнићко, 23. фебруара 2004. године (Ебр. 249/04);
- Протојереј Слободан Милановић, умировљени парох мајурски у Мајуру, Арх. нам. беличко, 5. марта 2004. године (Ебр. 281/04). ■

СЛУЖЕЊА, ПОСЕТЕ И ПРИЈЕМИ ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

од 1. јануара до 30. јуна 2004. године

Јануар

1. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у храм Светог Саве на Аеродрому - Крагујевац;

- Посетио манастир Каленић;

- Са епископом браничевским Г. др Игнатијем честитао славу епископу врањском Г. Пахомију.

2. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому.

3. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

4. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу и рукоположио у чин ђакон Градимира Милојевића, свршеног студента Духовне академије у Србињу;

- У епископском двору поделио, поводом празника Оци, деци поклон пакете.

5. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому.

6. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви на Аеродрому;

- Служио бденије у Саборној цркви, учествовао у ложењу бадњака.

7. јануар 2004 - Божић:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

8. јануар 2004 - Сабор Пресвете Богородице:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Пантелејмона у Станову - Крагујевац.

9. јануар 2004 - Свети првомученик и архијакон Стефан:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому.

10. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Светог Гергија на Липару.

11. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Младеновцу и доделио напснни крст протојереју Живораду Марићу;

- Служио, увече, акатист у Старој јагодинској цркви и учествовао у представљању музичког диска хора ове цркве.

13. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

- Примио директора фабрике „Књаз Милош“ из Аранђеловца господина Раденка Марјановића.

14. јануар 2004 - Образање Господа Исуса Христа, Свети Василије Велики:

- Служио Свету архијерејску литургију и благодарење у Старој крагујевачкој цркви;

- Примио директоре предузећа „Колубара“ и „Јанко Стајчић“ из Лазаревца, господу Слободана Ђерића и Милету Радојевића.

17. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

18. јануар 2004:

- Осветио крстове за нову цркву Светог Григорија Богослова у Грошници.

19. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и Велико водоосвећење у Саборној цркви у Крагујевцу;

- Служио опело протојереју ставрофору Милораду Милошевићу у Багрдану.

20. јануар - Сабор Светог Јована Крститеља:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Жичи;

- Учествовао на слави епископа жичког Г. Хризостома;

- Учествовао на слави епископа бачког Г. др Иринеја.

21. јануар 2004:

- Примио архимандрита Алексеја, игумана манастира Светог Луке у Бошњанима, архимандрита Доситеја, игумана манастира Гретега и јеромонаха Јефимија, настојатеља манастира Јошанице;

- Учествовао у Орашцу на састанку поводом двестогодишњице Првог српског устанка.

22. јануар 2004:

- Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ поводом прославе јубилеја Првог српског устанка;

- Пријем код министра вера у Влади Србије господина Војислава Миловановића.

23. јануар 2004:

- Посетио манастире Саринац и Ралетинац и цркву у изградњи у Горњој Сабанти.

24. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину.

25. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому - Крагујевац;

- Примио епископа бившег захумско-херцеговачког Г. Атанасија;

- Венчао у саборној цркви у Крагујевцу Живорада и Наташу.

26. јануар 2004:

- Служио бденије у Старој цркви у Јагодини;

- Учествовао у Светосавској академији у Народном позоришту.

27. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

- Пререзао славске колаче у Првој и Другој крагујевачкој гимназији и Основној школи „Свети Сава“ у Крагујевцу.

29. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и опело монахињи Марији у манастиру Драчи;

- У Дому Војске учествовао у представљању књиге „Вожд“.

31. јануар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

- Посетио манастир Петковицу и конак у изградњи, као и манастир Вољавчу.

Фебруар

1. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Сушици - Крагујевац.

3. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

- Примио Г. Видана Поповића, директора Народног музеја у Крагујевцу.

4. фебруар 2004:

- Служио помен поводом годишњице смрти епископа жичког Стефана и архимандрита студеничког Симеона.
- Састанак у Дому војске у Горњем Милановцу са командантима корпуса Драганом Живановићем и Станимиром Лазаревићем поводом организације прославе годишњице Устанка у Орашцу.

5. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и четрдесетодневни парастос монахињу Недељу у манастиру Грнчарици;
- Примео господина Радишу Пљакића, потпредседника Епархијског управног савета.

6. фебруар 2004:

- Осветио темеље нове школе у Степојевцу;
- Обишао цркве у Степојевцу, Јунковцу, Сибници и Бељини и манастир Тресије.

7. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Служио бденије и принео мошти за освећење нове цркве Светог Григорија Богослова у Грошници.

8. фебруар 2004:

- Осветио цркву Светог Григорија Богослова у Грошници и служио Свету архијерејску литургију;
- Одликовао јереја Душана Илића, свештеника грошничког, правом ношења црвеног појаса;
- Примео господина Пеђу Стојановића, професора Универзитета у Крагујевцу;
- Примео господина Зорана Јаблановића, директора предузећа „Аутотранспорт“ из Краљева;
- Венчао Зорана и Ану у Сабанти.

9. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

10. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- председавао седници Епархијског савета.

11. фебруар 2004:

- Посетио Орашац поводом припрема за прославу јубилеја Првог устанка.

12. фебруар 2004 - Света Три Јерарха:

- Служио Свету архијерејску литургију у цркви Света Три Јерарха на Опленцу;
- Састао се у Орашцу са начелником Генералштаба Војске генералом Бранком Кргом.

13. фебруар 2004:

- Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ;
- Посетио Орашац.

14. фебруар 2004 - Задушнице:

- Служио Свету архијерејску литургију и парастос у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Служио са патријархом српским Г. Павлом и више архијереја СПЦ бденије у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Примео патријарха српског Г. Павла, митрополите, црногорско - приморског Г. Амфилохија и дабробосанског Г. Николаја и епископе, шабачко - ваљевског Г. Лаврентија, нишког Г. Иринеја, канадског Г. Георгија, бачког Г. Иринеја, бившег захумско - херцеговачког Г. Атанасија, врањског Г. Пахомија, викарног епископа Г. Марка и министра вера господина Војислава Миловановића за које је приређен конак у Крагујевцу.

15. фебруар 2004:

- Служио, са више архијереја СПЦ, Свету архијерејску литургију у Орашцу, поводом прославе двестогодишњице Првог српског устанка. Као надлежни епископ, организовао црквени део прославе.

16. фебруар 2004:

- Учествовао у представљању књиге о Првом српском устанку у атријуму Народне музеја у Београду.

17. фебруар 2004:

- Посетио атеље вајара Дринке Радовановић у Београду;
- Учествовао у представљању часописа Канадске епархије „Источник“ на Коларчевој задужбини у Београду.

19. фебруар 2004:

- Посетио манастире Петковицу и Каленић.

20. фебруар 2004:

- председавао седници Епархијског управног одбора;
- Примео принца - престолонаследника Александра Карађорђевића и академика Матију Бећковића и здржао их на ручку;
- Присутствовао предавању („Црква у савременом друштву“) епископа браничевског Г. др Игнатија у Јагодини.

21. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Учествовао на пријему у Патријаршији.

22. фебруар 2004 - Покладе:

- Служио Свету архијерејску литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Лазаревцу и одликовао орденем Светог Симеона Мироточивог директора предузећа „Колубара“;
- Служио опроштајно вечерње у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Покладна вечера са професорима и ученицима Богословије Светог Јована Златоустог.

23. фебруар 2004 - почетак Васкршњег поста:

- Служио опело Исидору Антонијевићу из Крагујевца;
- Читао Канон светог Андреја Критског у Саборној цркви у Крагујевцу.

24. фебруар 2004:

- Примео академика Димитрија Стефановића;
- Служио опело протојереју Драгану Поповићу у Обрежу;
- Читао Канон светог Андреја у Саборној цркви у Крагујевцу.

25. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и четрдесетодневни парастос протојереју ставрофору Милораду Милошевићу у Багрдану;
- Читао Канон светог Андреја у манастиру Дивостину.

26. фебруар 2004:

- Читао Канон светог Андреја у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу.

27. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

28. фебруар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Служио опело схи игуману Сави у манастиру Вазнесењу - Овчар Бања;
- Посетио епископа жичког Г. Хризостома.

29. фебруар 2004 - Недеља Православља:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Учествовао на вечерњу и литији са изношењем икона и читањем Синодика православља у Саборној цркви у Крагујевцу.

Март

1. март 2004:

- Посетио манастире Ралетинац и Саринац и обишао радове на изградњи чесме у Саринцу.

3. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Великим Црљенима - исповест свештенства Колубарско - посавског архијерејског намесништва.

4. март 2004:

- Посетио храм у Чибутковици и одредио програм живописања цркве (дonaтор Добривоје Танасијевић - Ден Та-на)

5. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Степојевцу - исповест свештенства Бељаничког архијерејског намесништва.

6. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и четрдесетодневни парастос монахињи Марији у манастиру Драчи;
- Служио опело протојереју Слободану Милановићу у Рабеновцу.

7. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому - Крагујевца

8. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Примио председника Окружног суда у Крагујевцу

10. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Раљи - исповест свештенства Космајског архијерејског намесништва.

11. март 2004;

- Посетио манастир Грнчарицу поводом обнове манастирске капеле.

12. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Рабеновцу - исповест свештенства Левачког архијерејског намесништва.

13. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

14. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Прерадовцу.

17. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Малим Крчмарима - исповест свештенства Лепеничког архијерејског намесништва.

18. март 2004:

- Одржао конференцију за новинаре у Крагујевцу поводом пожара у манастиру Хиландару;
- Учествовао на конференцији епископа СПЦ из Републике Србије у Патријаршији.

19. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Аранђеловцу - исповест свештенства Орашачког архијерејског намесништва.

20. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију поводом 91. годишњице смрти ратног pilota Михаила Петровића;
- Поестио манастир Светог Ђорђа на Липару и одредио место за градњу новог конака.

21. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Рогојевцу;
- председавао седници Епархијског савета.

22. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Никољу Рудничком;
- Посетио манастир Петковицу.

23. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Тополи - исповест свештенства Опленачког архијерејског намесништва.

24. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Бачини - исповест свештенства Темнићког архијерејског намесништва;
- Посетио манастир Светог Луке у Бошњанима и поклонили се мироточивој икони Светог Луке;
- Служио у Саборној цркви у Крагујевцу Прво бденије.

25. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Цветојевцу - исповест свештенства Крагујевачког архијерејског намесништва.

26. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Багрдану - исповест свештенства Беличког архијерејског намесништва;
- Служио Друго бденије у Старој цркви у Крагујевцу.

27. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Старој цркви у Крагујевцу;
- Примио епископа будимског Г. Лукијана;
- Посетио манастир Прерадовац и Каленић;
- Служио бденије у манастиру Каленићу - монашење у малу схиму игуманије каленићке Нектарије.

28. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Каленићу.

29. март 2004:

- председавао седници Одбора за обнову Саборне цркве.

30. март 2004:

- Присутствовао предавању ректора богословије протојереја др Зорана Крстића у Младеновцу.

31. март 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Ратарима - исповест свештенства Јасеничког архијерејског намесништва.

Април

2. април 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Марковцу - исповест свештенства Младеновачког архијерејског намесништва.

3. април:

- Служио Свету архијерејску литургију у Врдовцу;
- Вечерње - Врбица у Старој крагујевачкој цркви.

4. април - Цвети:

- Саслуживао епископу жичком Г. Хризостому на Светој архијерејској литургији у Горњем Милановцу - Слава општине Горњи Милановац.

5. април:

- Служио Свету архијерејску литургију у Белошевцу - Крагујевац;
- Посетио Скупштину општине Рача поводом сређивања манастира Вишевца.

6. април 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину;
- Служио бденије у манастиру Дивостину.

7. април - Благовести:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Благовештењу;
- Одликовао игуманију благовештенску Михаилу орденом Светог Симена Мироточивог;
- Служио опело у Сенти Николи Вуковићу, брату блаженочившег епископа шумадијског Саве.

8. април 2004 - Велики четвртак:

- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому - Крагујевца.

9. април 2004 - Велики петак:

- Царски часови - Саборна црква у Крагујевцу;
- Изношење плаштанице - Стара црква у Јагодини;
- Посетио цркве у Багрдану, Брзану и Баточини;
- Статие - Саборна црква у Крагујевцу.

10. април 2004 - Велика субота:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину.

11. април 2004 - Васкрс:

- Служио Пасхално јутрење и Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Служио Пасхално вечерње у Новој јагодинској цркви.

12. април 2004 - Васкршњи понедељак:

- Служио Свету архијерејску литургију у Станову - Крагујевац;
- Одржао предавање у Лазаревцу о манастиру Хиландару.

13. април 2004 - Васкршњи уторак:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Каленићу;
- Присутствовао добротворном концерту за Хиландар у Сава центру.

16. април 2004:

- Посетио манастир Брезовац и обишао радове на обнови.

17. април 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Малим Пчелицама.

18. април 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у цркви на гробљу Бозман.

19. април 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Рудовцима и крстио малу Ксенију, кћерку месног свештеника.

20. април 2004:

- Одржао предавање: „Рад Светог Саве на просвећивању српског народа“ у Патријаршијској Сали у Београду.

22. април 2004:

- Крстио малог Данила, сина свештеника Небојше Леке;

- Посетио манастир Никоље Рудничко;
- Састао се са господином Тихомиром Тимотијевићем, директором Републичке дирекције за путеве;
- Посетио манастир Петковицу и обишао радове на подизању конака.
- 24. април 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину;
- Посетио манастир Вишевац.
- 25. април 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију и осветио звона у цркви у изградњи Светих мироносица у Винчи;
- Посетио аранђеловачке цркве Светог архангела Гаврила и Светог Петра и Павла
- 26. април 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију и општи парастос у цркви на Варошком гробљу у Крагујевцу;
- Присуствовао такмичењу у беседништву ученика Богословије Светог Јована Златоустог.
- 27. април 2004:
- Учествовао са више епископа СПЦ на конференцији у манастиру Прохору Пчињском.
- 28. април 2004:
- Учествовао на академији поводом двестогодишнице Првог српског устанка на Коларчевој задужбини у Београду.
- 29. април 2004:
- Посетио манастире Дивостин и Петковицу и цркву у Страгарима;
- Отворио изложбу икона у Крагујевцу, у организацији Кола српских сестара.
- 30. април 2004:
- Примио господина Марка Омчикуса, директора Републичког завода за заштиту споменика културе.
- Мај
- 1. мај 2004;
- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.
- 2. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у храму Новомученика крагујевачких у Шумарицама;
- Венчао у Саборној цркви Јелену и Љубомира.
- 3. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Посетио манастир Вишевац - молитва за почетак живописања храма.
- 5. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.
- 6. мај - Ђурђевдан:
- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Светог Георгија на Липару;
- Пререзао у Старој крагујевачкој цркви славски колач града Крагујевца.
- 8. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру у Соко - граду;
- Служио, са више архијереја, доксологију у Београду поводом почетка свечаности у храму Светог Саве на Врачару.
- 9. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Јоаникија Девичког у Бресници - Крагујевац.
- 10. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију, са више архијереја помесних Православних цркава, у храму Светог Саве на Врачару и учествовао у прослави почетка богослужбеног живота овог храма;
- Пререзао славски колач нове цркве у Барајеву.
- 11. мај 2004:
- Присуствовао додели почасног доктората васељенском патријарху Вартоломеју на Богословском факултету у Београду.
- 12. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Каленићу - освећење јелеја.
- 13 - 19. мај 2004:
- Учествова на заседању Светог архијерејског сабора СПЦ у Београду.
- 16. мај 2004:
- Осветио нови парохијски дом у Петки.
- 20. мај - Спасовдан:
- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Учествовао у свечаностима у Крагујевцу поводом одласка регрута на одслужење војног рока.
- 23. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Поповићу поводом 140 година постојања цркве.
- 24. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Саве на Аеродрому - Крагујевац.
- 25. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- председавао састанку свештеника Јасеничког архијерејског намесништва у Селевцу.
- 26. мај 2004:
- Служио акатист светом Пантелејмону у Станову - Крагујевац и осветио земљиште за нови парохијски дом.
- 27. мај 2004:
- Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ.
- 29. мај 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у храму Новомученика крагујевачких у Шумарицама.
- 30. мај 2004 - Педесетница:
- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;
- Осветио крстове и звона за нову цркву у Рибнику.
- 31. мај 2004 - Духовски понедељак:
- Служио Свету архијерејску литургију у Старој крагујевачкој цркви и предводио градску литију - Слава Старе цркве, градске литије.
- Јун
- 1. јун 2004 - Духовски уторак:
- Осветио цркву - брвнару Светог Николе у Барошевцу и служио Свету архијерејску литургију;
- Посетио болницу у Аранђеловцу и одредио место за болничку капелу.
- 2. јун 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Рогачи поводом прославе 200 година од Првог српског устанка.
- 3. јун 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Опарићу - Слава цркве Светог цара Константина и царице Јелене.
- 4. јун 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Манастирку;
- Венчао Слободана и Валентину у Смедеревској Паланци.
- 5. јун 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Глоговцу и осветио темеље новог парохијског дома;
- Посетио цркве у Дубоки и Рибарима.
- 6. јун 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Младеновцу и учествовао на фестивалу црквених хорова Шумадијске епархије.
- 8. јун 2004:
- Примио епископа аустралијско - новозеландског Г. Милутина.
- 10. јун 2004:
- Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ.
- 12. јун 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Богословији Светог Јована Златоустог и одржао пријемни испит за нове ученике богословија.
- 13. јун 2004:
- Служио Свету архијерејску литургију у Грбицама и осветио нови источник на Црквинама;
- Примио представнике Скупштине општине Рековац;
- Примио епископа жичког Г. Хризостома.
- 14. јун 2004:
- Присуствовао матурским испитима у Богословији Светог Јована Златоустог.
- Отворио изложбу „Верски живот у војсци“ у Дому војске у Београду.

15. јун 2004:

▪ Посетио, са митрополитом Амфилохијем и епископима, Иринејем бачким и Пахомијем врањским, председника Владе Србије господина др Војислава Коштуницу.

16. јун 2004 - Свети Јоанкије Црногорски:

▪ Служио Свету архијерејску литургију у Буковику.

17. јун 2004:

▪ Служио Свету архијерејску литургију и парастос блаженопочившем епископу шумадијском Сави - трогодишњица смрти.

19. јун 2004:

▪ Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

▪ Примио епископа бачког Г. др Иринеја и епископа јегарског Г. др Порфирија.

20. јун 2004:

▪ У манастиру Дечанима, са више архијереја СПЦ, служио Свету архијерејску литургију и учествовао у хиротоније епископа липљанског Г. Теодосија.

21. јун 2004:

▪ Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ.

▪ Служио благодарење у Богословији Светог Јована Златоустог поводом завршетка школске године.

22. јун 2004:

▪ Пријем код министра за културу господина Драгана Којадиновића.

25. јун 2004:

▪ Посетио у аранђеловачкој болници оболелог протојереја ставрофора М. ладина Михаиловића.

26. јун 2004:

▪ Служио Свету архијерејску литургију и полугодишњи парастос у манастиру Грнчарици монахињи Недељи;

▪ Посетио цркву у изградњи у Дреновцу

▪ Посетио манастир Прерадовац.

27. јун 2004:

▪ Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Прерадовцу и осветио свети трон, иконе и конак.

28. јун 2004 - Видовдан:

▪ Служио Свету архијерејску литургију у цркви Светог великомученика Георгија на Опленцу. ■

ДОЋИ САДА, ДУШЕ СВЕТИ NUNC SANCTE NOBIS SPIRITUS

(Крштење Господње)

Дођи сада, Душе Свети,
Својих слугу удостиој срца
Да Те њрине и узру
Сушњасиво Сина и Оца.

Нека душа, језик и ум
Христѡа Боѡа исповеда
И у срцима се верних
Цркве лейоѡа огледа.

Славимо Оца милосноѡ
и Сина Боѡочовека
и Духа Ушешњѡела
Сада и увек и довека!

ХИМНЕ АМВРОСИЈА МЕДИОЛАНСКОГ

СВЕТЛОСТ СИ БОЖАНСКА ХРИСТЕ CHRISTE, QUI LUX ES DIES

(Пост)

Светѡлостѡ си божанска, Христѡе
Шњо ѡаму ноћну разѡниши ко сан
Светѡлостѡ си зоре шњо најављује
Блаженсѡва светѡѡ и вечноѡ дан.

Нек на нама, молим Те, Госѡоде
Почива ѡкрова Твојеѡа моћ
У Теби ѡкој душе ишњемо
И блажену од Тебе молимо ноћ.

Нека нам се срцу не ѡрикраде
Ни машња ниѡ каква зла сила
Шњо саѡласјем земноѡ ѡела нашеѡ
Ломи души уловљеној крила.

Нек се на очи сан блаѡи сѡусњи
А на срце ово дух молињвени
Из руку нек се Твојих, Госѡоде,
Усхињено наѡајају, снени.

Погледај с неба, засѡујниче наш
И од злоѡвора нас ослободи
И слуге, искујњене Твојом крвљу,
Не ошњави, већ чувај, Госѡоде.

Не ѡрезри ни ѡеѡобни крсѡи наш -
Не ѡнушај се земноѡ ѡела овоѡ
Већ свешњеним ѡрисусњвом ѡвојим
Уклони и одаѡнај од нас злоѡ.

Испуни, о Свемоћни Оче наш,
Молбе одевене смиренем рухом
И кроз Христѡа и с ѡим у векове
Царуј сваѡда са Светњим Духом.

Литургија у новоосвећеној цркви у Аранђеловцу

Мироточива икона
Светог Луке
манастира у Бошњанима

Архимандрит манастира
Тресија Јован
са монахињом
Ангелином

Студенти богословља
Шумадијске епархије
са епископом Јованом

